Ч. 290 (15.091). ЛЬВІВ, пятниця 30 грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Реорґанізація державної адміністрації Карпатської України.

Як подає Пресове Бюро Карпатської України, в Хусті повстала адміністраційна комісія, що має переорганізувати адміністрацію згідно з конституцією Карпатської України.

ЛІКВІДАЦІЯ АГЕНД ГУБЕРНАТОРА ТА КРАЄВОГО УРЯДУ.

Уряд Карпатської України рішив зліквідувати давній краєвий уряд та передати компетенції його і губернатора відповідним карпатоукраїнським міністерствам.

ЕКСПОРТ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО ДЕРЕВА ДО НІМЕЧЧИНИ.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бюро, між Прагою та Берліном дійшло до порозуміння у справі експорту дерева, який почнеться в половині січня 1939. р. Експорт дерева з території республики має особливо велике значіння для Карпатської України, бо дерево будуть вивозити в першу чергу зі Словаччини та Карпатської України.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВОЛОВІМ.

1. січня відбудеться у Воловім окружний зїзд Української Національної Ради при співучасти „Січи" та інших орґанізацій.

—o—

Південна маґістраля переходить до публичного вжитку.

УКРАЇНСЬКІ ЧЛЕНИ ДЕЛІМІТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ПРИЇХАЛИ ПО ІНСТРУКЦІЇ.

30. ц. м. передадуть до публичного вжитку новозбудований шлях Севлюш—Середнє—Великі Лази—Вижнє Німецьке. У святочному перебранні шляху возьме участь мін. Ревай.

До Хусту приїхали члени делімітаційної комісії Долинай і д-р Бращайко, щоб дістати інструкції від уряду. 9. січня вони вертаються на дальші переговори до Будапешту.

Протиукраїнська радіостація у епископській палаті в Ужгороді.

Виявилося, що тайна радіостація, яка веде аґітацію проти Карпатської України, міститься в палаті епископа Стойки в Ужгороді. Перед мікрофоном промовляють відомі мадярофіли: Крайняк, Іванцьо та о. Маріна.

—o—

Богослуження за Карпатську Україну у Злучених Державах.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бюро, у греко-католицьких церквах у Злучених Державах правлять богослуження за добро Карпатської України. Українська еміґрація улаштовує збірки на Карпатську Україну.

—o—

Велика дипльоматична інтервенція словацького уряду в обороні словаків, що перейшли під мадярське володіння.

СЛОВАЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИСИЛКИ МІЖДЕРЖАВНИХ ОБСЕРВАТОРІВ.

Празькі дипльоматичні кола пильно слідкують за ситуацією у прилученій до Мадярщини частині Словаччини, де підчас латинського Різдва дійшло до кровавих інцидентів.

„Народні Лісти" представляють цю подію так: Після богослуження у селі Сурани на Святий Вечір словаки відспівали словацький гимн (заборонений у Мадярщині), **коли-ж вийшли з костела, заатакували їх жандарми, що поранили одну особу важко, одну легко.**

Першого дня Свят священик відправив богослуження по мадярськи, що викликало велике обурення. Знову зявилися жандарми, що дали сальву і **вбили 2-ох словаків та важко поранили 8-ох; почались масові арештування.**

Мадярські джерела твердять, що жандарми стріляли у власній обороні.

Як повідомляє братиславська радіостація, **словацький уряд виступить з протестом у Берліні, Римі, Парижі й Льондоні та видвигне домагання, щоб вислати міжнародніх обсерваторів на землі, прилучені до Мадярщини.**

Переговори у справі Панамського каналу.

На панамериканській конференції звернено велику увагу на охорону Панамського каналу. Цілий час представники Злучених Держав вели наради з представниками республик, положених недалеко каналу. Найдальше пішли наради з Нікараґуою, зате переговори зі Сан Домінґом та Кубою не вийшли поза вступну стадію.

ФЛЬОТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВІДВІДАЄ ПІВДЕННУ АМЕРИКУ.

Американський департамент марнарки повідомляє, що на весну ескадра кружляків Злучених Держав оплине побережжя Південної Америки. Ця „манїфестація доброго сусідства" покінчиться у травні.

—o—

Німецька поліція у Клайпеді.

Небаром литовський уряд забере з Клайпеди свою поліцію. З огляду на те — як говорять — провід партії клайпедських німців рішив збільшити свою „порядкову сторожу" з 1.000 до 2.000 людей, озброїти її та зосередити в касарнях.

Політика й інформація.

Львів, 29. грудня 1938.

На іншому місці подаємо дуже цікаву квітку з квітника польської пресово-інформаційної служби: життєпис голови карпато-українського уряду, о. Августина Волошина. 69 рядків плюс двошпальтовий великий наголовок і з усього того тільки імя і назвисько — „о. Августин Волошин" — відповідають правді: остільки, що дійсно така людина існує на світі. Решта **все, але то буквально все чисто,** від дати народин починаючи — суща брехня, виключно тільки плід фантазії автора. Ані не прийшов у Галичині на світ, ані в Галичині не скінчив середньої школи й теольоґічного факультету, ані ніколи не мав нічого спільного зі Січовими Стрільцями, ніколи з Галичини не втікав до Чехословаччини і не маємо певности, чи взагалі колинебудь був у Галичині, з знаючи, що щойно недавно о. Августин Волошин висловив жаль, що не може тепер бачити РІЕ. Митрополита Шептицького та помолитись у храмі св. Юра, маємо враження, що взагалі ніколи в житті не був у Львові, — не то у Сяноці та в тих селах, про які згадує дотепний польський журналіст. Додаймо, що вся та „біографія" появилась навіть не в якійсь бруковій газетці, якій залежить виключно тільки на сензації та яка не має апарату, що послугується час до часу енциклопедіями і не вміє відріжнювати правди від нісенітниць: адже „Дзєннік Польскі" — це орган ОЗН-у, це газета, яка має претенсії визначати і проповідувати певну ідеольоґію і певні політичні доктрини, адже у Редакції тієї газети сидять люди з середньою та вищою освітою! Чи це просто капітальна „ґаффа", одна з таких компромітацій, які рідко трапляються шануючій себе газеті? Важко повірити у саму „ґаффу", у недогляд, у поквапність Редакції видрукувати мерщій „пікантний" матеріял: бо чейже в даному випадку не треба було навіть заглядати до 1-го тому Української Загальної Енциклопедії під літеру „в" (припускаємо, що може таки у Редакції львівського щоденника, **який майже щоденно займається українською тематикою,** є хтось, хто знає про існування такої книжки), — але-ж чи можна було не пригадати собі, що 2 місяці тому широкий життєпис премієра Карпатської України появився в усіх українських часописах, та що дане число кожного такого часопису можна ще купити за 20 сотиків?!

І тому гадаємо, що тут маємо до діла не тільки з ґаффою і навіть не тільки зі специфічною злобною тенденцією представляти все, що діється на Закарпатті та взагалі серед українців, — хай навіть брехливо, коби тільки вороже і в той спосіб, щоб ще більше підюдити польську вулицю проти всього, що українське (звідси і патріотичні звороти про „сердечний крок львівських вірлят" і т. п. стиль). Маємо враження, що така фантастична „біографія", могла появитись тільки в умовинах і в такій атмосфері, коли само поняття „інформація" заплутується в якесь заворожене коло, з якого не може видобутись.

Без огляду на політичний напрямок газети та специфічні цілі щоденника — проповідувати якусь ідею чи вести пропаганду якісь

справи — перше і начільне завдання кожного щоденника на земній кулі це **інформаційна місія.** Інформація про події, про дати і факти. Залежно від політичного світогляду видавця редактора, відповідального за напрямок ґазети, фактичні дані з інформаційного відділу бувають насвітлювані, інтерпретовані. Коли вимагає цього планова кампанія, яка належить вже до ділянки пресової політики, тоді — очевидно — можна уроблювати настрої читачів стушовуванням деяких фактів та підкреслюванням інших. Ясно, напр., що у демократичних часописах пишеться більше про перемогу демократії, менше про успіхи тоталізму, — і навпаки. Однак суть залишається та сама: **не може бути фальшована правда,** не можна читачів вводити у блуд так далеко, щоб напр. вони вірили у щось, що зовсім не істнує, щоб вони напр. представляли собі карпато-українського премієра, як того колишнього гімназиста, що зривав польські національні відзнаки у польській школі, тоді, коли він ходив не до польських, а мадярських шкіл!! Чи аж брехня потрібна на те, щоб формувати собі свій підхід до політичних явищ, подій і осіб? Чи хтось з українців може напр. мати претенсії до поляків за те, що вони формують свій меритоличний та чуттевий підхід до ріжних політичних справ відповідно до того, як це їм каже **їхне розуміння їхнього національного інтересу?!** Адже це зовсім зрозуміла справа і тут абсолютно ніпричім таке чи інше минуле такого чи іншого українського краєвого чи закордонного діяча. Чому-ж не подавати правди, коли вона не повинна шкодити політичним тезам, будованим на засновках власного національно-політичного інтересу?!

Казати, що політика все мусить орудувати правдою, булоб комуналом, якому можнаб протиставити інший комунал: що коли брехнею можна осягнути щось, до чого змагалось, то етика, яка каже будувати на правді, ніпричім. Так, чиста етика завжди ще не покривається з поняттям політики. І тому істнує нпр. ціла книжка Понсонбія про „Брехні воєнного часу", і таку саму (не однотомову) книжку можнаб писати про брехні часу мирного. Однак є поважна ріжниця між брехнею, якою **вимково** послугувався би хтось у своїй **політичній тактиці** в якійсь конкретній справі та позитивним ефектом такої брехні найшов би на неї розгрішення (бо тільки практичний вислід рішає у політиці, чи тактика була правильна, чи ні), а поміж характером **газетної інформації.** Ця остання ніколи, в ніякому випадку, не може бути брехлива. Вважати, що брехлива інформація, оголошена в газетах, може послужити як доцільний тактично-політичний засіб, це основна помилка, бо ми живемо у 30-их рр. XX. ст., коли світ є так насичений пресою і коли пресова інформаційна служба орудує такими засобами, що цілком неможливо, щоб яканебудь неправдива вістка, хочби як уперто підтримувана та з найбільшим зусиллям і спритом спершу поширена, могла довго втриматися. На довшу мету ніяка брехня не має тривкої вартости — ані в науці, ані в політиці. Тому нпр. т. зв. „офіціяльні школи", себто наукові теорії, ковані ад узум актуальної політики й суперечні науці та життєвій правді (приклад з московською теорією „триединої нації, або ендецькою теорією про „винахід гр. Стадіона") мусять скорше чи пізніше провалитись.

Ми не хочемо на цьому місці говорити про політику. Це зовсім окрема справа, тим складніша, що писати сьогодні про польсько-українські розбіжности з приводу карпато-української проблеми — українській пресі труднового. Але можемо казати про хибні шляхи тих польських часописів та їхніх редакторів, які забувають про основну місію преси — інформувати читачів про те, що діється довкола, та інформувати правдиво. Недавно прийшов до нашої Редакції один поляк, представився і заявив: „Я ваш противник і з вашими вимогами зовсім не погоджуюсь та наближуюсь своїми поглядами радше до польської радикально-народової молоді. Але я цікавлюся українськими справами і мене іритує, що польська преса представляє їх неправдиво, не так, як вони є, тільки так, як хоче. Тому я рішив щоденно купувати „Діло" і прошу подати мені, які на вашу думку, польські часописи пишуть про нас правду". Цікавий симптом, чи ні?!

Ік.

Українська справа на порядку деннім.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 24. грудня 1938.

Передімною пачка часописних витинків з самої лише швайцарської преси присланих бюром „Аргус Інтернасіональ де ля Прес" на замовлення „Офінора". Приходять дальші витинки. Найбільший женевський часопис „Трібін де Женев" з 22. ц. м. приніс велику передову статтю: „Українська проблема. Домагання народу, [illegible]. До статті додано етнографічну мапу українського населення в Европі. Автор статті Стефан Єллінек поінформований прекрасно в українських справах, подає історичні та статистичні дані і зупиняється довше на „Українській Соціялістичній Совітській Республиці", яка „має право виступити з СССР, але де кожний сепаратистичний, а навіть автономістичний рух суворо переслідують".

Цілком протилежні погляди на українську справу має автор передової статті „Ное Ціріхер Цайтунг" з 13. ц. м., які заслуговують тим більшої уваги, що вони диктовані з паризького центру московської еміграції мілюківського напрямку. Автор її, п. В. Й., досить відомий і в колах Ліги Націй, все відзначався у своїх писаннях не лише „істинно-русскім" духом, а й відповідною до цього цілковитою „безсторонністю" щодо московського уряду. Як довголітній „спец" для справ СССР має він вільну руку і в українській справі, що зрештою не перешкоджало редакції цього найбільшого швайцарського денника містити і справді безсторонні дописи своїх східно-европейських кореспондентів в українській справі. Широка гостинність швайцарського денника не означає звороту у симпатіях для української справи.

Московська арґументація згаданої статті цікава тим, що її уживають з відповідними змінами теж широко в европейській пресі. Дотичну статтю затитуловано „Карпатська Росія", бо „означення „Карпатоукраїна" уживають лише в останнім часі в Німеччині і вказує на змагання створити великоукраїнську державу під німецьким протекторатом"... „Карпаторосійське питання виглядалоб цілком інакше, якби була могутня Росія. З огляду на приналежність Підкарпатської Руси до російської культури виглядають спроби українізації краю штучними. Іде тут про оборонну боротьбу російськости. Руський нарід не можна зачисляти цілком до українців вже з погляду сучасної расової теорії. Не дискутуючи про те, наскільки українська проблема в російській батьківщині занесена сюди штучно ззовні, тяжко ствердити, наскільки русини споріднені з тою частиною російського народу, яку по утворенні московського царства означувано як українців. Між русинами є ріжні племена і діялекти. Гуцули расово належать певно до українців, до тих східних славян, які перейшли за Карпати з так званою „третьою хвилею". „Перша" і „друга" хвиля сягають ще до того часу, коли південно-російська держава не мала ще своєрідних українських прикмет і коли ріжниці між Великою і Малою Росією ще не було. Руський бурмистр Ужгороду заявив авторові в 1933 р. що він належить до малоруської народности. Культурна структура краю усуває всякий сумнів щодо його російського характеру. Відосередним тенденціям українців Підкарпатська Русь ніколи не спочувала. В 1849 р. населення витало палко російського ґенерала Паскевича і дістало після цього від Відня автономію. Агітація галицьких еміґрантів перед війною не знаходила тут придатного ґрунту. Щойно в часі війни розвинув тут Будапешт ширшу українську пропаганду, щоб побороювати російські почуття. По розпалі Австро-Угорщини висловилась Рада в Хусті за приєднанням до Великої України тому, що Україна була російським краєм, який не був ще під владою большевиків. Пряшівська Рада висловилась за приєднанням до Росії. Під впливом американських карпатських росіян край приєднано до ЧСР при умові, що він має зберегти російський характер. Українізаційні тенденції підтримував соціял-демократичний міністр Дерер і впровадив до шкіл мову, якої ніхто не розумів. При голосуванні на початку цього року висловилось 80 прц. населення за російською мовою і лише 13 за українською. Бродій і Фенцик зібрали при останніх виборах до парляменту 120.000 голосів, а українських голосів було не більше 4.000. Бродій намагався спочатку вдержати цілий російський край з його культурними центрами в Ужгороді і Мукачеві при Чехословаччині, а потім намагався забезпечити йому автономію в межах Угорщини. Отця Волошина посаджено за німецько-чеським наказом. Ідеали цього малого народу моглоб урятувати лише відновлення національної російської держави чи здійснення пляну польсько-угорського кордону..."

У цілковитій згоді з цим становищем стоїть заява ґенерала Денікіна подана „Юнайтед Прес" зроблена ним у промові до московських еміґрантів, що „що всі москвини червоні і білі повинні обєднати свої змагання проти колонізаційного чужоземного розподілу Росії".

На службу до Сталіна зголошується Денікін справді трохи запізно, але всеж... краще ніж ніколи. Відомо, що віра в поворот царя влекшує багатьом еміґраційним російським політикам становище до української справи.

Та на щастя українська проблема не залежить від того, про що мріють собі російські еміґранти. Про українську справу писали вже нераз багато в Европі. Пригадую собі нпр., що восени 1933. р. я мав у руках пачки витинків з французької, бельгійської та іншої преси про голодову катастрофу на Україні, і передав цей матеріял українським послам, що по Конгресі орґанізованих національних меншин у Берні виступили перед Л. Націй в обороні Рад. України. Але ця пресова акція не викликала ніякої протиакції з московського боку, і рік пізніше заступники московського уряду сиділи вже в Раді Ліґи Націй.

Тепер сторінка відвернулася: ніякі віссмітниці, писані про українців, московськими еміґрантами, не сфальшують вже опінії чужинців про українців.

М. Данько.

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТР НАРОДНЬОЇ ОБОРОНИ ЗВИДЖУЄ ЛІНІЮ МАЖІНО.

Британський міністр народньої оборони Гор-Беліша заявив представникові „Дейлі Телеграфу", що перед поворотом до Англії хоче звидіти „Лінію Мажіно".

Міністр Гор-Беліша не думає переводити у Франції ніяких політичних конференцій; його побут в Альзаці має приватний характер.

Сергій Шелухин

колишній міністр судівництва У. Н. Р., сенатор і генеральний суддя, професор Українського Вільного Університету у Празі, голова Українського Правничого Товариства у ЧСР, — визначний громадський діяч і політик, учений і письменник — помер 25. грудня 1938. р. у Празі.

Прийшла до нас сумна вістка з Праги, що помер там 25-го ц. м. один з найстарших та найбільш заслужених громадян Наддніпрянщини, Сергій Шелухин, у 74. р. життя.

С. Шелухин помер на становищі звичайного професора карного права Українського Вільного Університету в Празі, де осів від 1922. р. Він походив з української родини, де не переривалася традиція національної свідомости і де плекали національного духа з пієтизмом і завзяттям навіть у найтяжчих часах „обрусітельної" царської політики.

Ще за молодих літ Шелухин живо зацікавився національним рухом, що мав тоді революційний характер і як студент почав писати поезії і робити переклади. По ріжних українських журналах були порозкидані ті його літературні спроби під псевдонімом Сергія Павленка і деякі з них увійшли до популярної у свій час антольоґії-декляматора „Розвага", складеної О. Коваленком.

Присвятившись правничим студіям С. Шелухин вибрав судову каріеру і дійшов на цій дорозі до гарного становища прокуратора в одеському суді ще перед війною. Це не перешкоджувало йому живо цікавитися громадськими справами і писати численні статті на політичні теми спершу в російській потім в українській пресі. Він належав до партії українських соціялістів-федералістів, а в 1917 р. у першій хвилині вибуху великої російської революції став головою революційного комітету в Одесі. Вже за нашої влади входить у склад Центральної Ради і стає ґенеральним суддею, потім міністром судових справ у кабінеті В. Голубовича, членом Найвищого Суду (сенату) і головою мирової конференції в переговорах з большевицькою Росією в 1918. р. У 1919. р. Шелухин виїзджає у складі дипльоматичної місії УНР на Мирову Конференцію у Париж як радник-юрист. У 1921. р. виїзджає до Праги, де його запрошують на професора правничого виділу в новоутвореній українськім університеті. С. Шелухин був теж деканом виділу, на якому викладав і якийсь час проректором, крім цього головою Українського Правничого Т-ва та членом наших ріжних товариств у ЧСР.

С. Шелухин був відомий як добрий спеціяліст-практик карного права; його знайомість давнього народнього побуту дозволила йому пояснити незвичайно влучно неоднє темне місце у „Руській Правді", якій ріжні вчені присвятили так багато уваги. Зацікавлення Шелухина були незвичайно широкі, часто зі шкодою для його спеціяльности. На батьківщині його знали м. ін. напр. як першорядного пасічника і його мед (обовязково з українською наліпкою!) славився по ріжних хуторах і домах на Україні. Як щирий український патріот він вносив фермент у всякий гурт і скрізь різко зазначуючи свою національну ворожнечу до москалів раз-у-раз приневолював росіян призадумуватися над українською справою ще за царських часів. Він цікавився теж давнім минулим України і у своїй ненависти до всього, що московське, створив був навіть власну теорію про буцім-то кельтійське походження українців.

Одною з найбільших прикмет С. Шелухина був його кришталевий характер, що ненавидів усяку нечесність та безхребетність і наказував йому виступати якнайрізкіше проти всіх, що кривили душею. Упарі з тим підходом до справ і людей ішла принципіяльність, що переходила у непримиренність і фанатизм. Цими рисами своєї вдачі Шелухин робив собі чимало ворогів і його виступи в ріжних громадських справах були часто несподівані, безоглядні, не завсіди у гармонії з гуртом чи громадою, з якими йому доводилося працювати.

С. Шелухин мав майже енциклопедичне знання правно-державних документів нашого минулого та нашої історії. Його погляди нераз були наскрізь оригінальні і не хотіли рахуватися з дійсністю. Слід пригадати, що підчас Мирової Конференції у Парижі він заступав новий, непозбавлений глибших основ, погляд, що не треба перед Францією та Англією для оборони прав України на самостійність покликуватися на берестейський мир, а просто виповісти, згідно з історичною традицією, державну унію України з Московщиною з 1654 року.

С. Шелухин був типом зразкового громадянина, що приняті на себе обовязки виконував з якнайбільшою совісністю та роботящістю і вмів витримати на вибраному становищі до останньої хвилини, як рядовик на призначеній варті.

Поклін заслуженому Громадянинові та Вічна Йому Память!

Як волиняки „відходять" від Волинської Православної Єпархії?

ЦІКАВИЙ РОЗПОРЯДОК СВ. СИНОДУ У ВАРШАВІ.

„Церква і Нарід" (ч. 23) подала коротку, неначе жалібна клепсидра, вістку, що „ковельський і любомльський повіт волинської епархії відходять до варшавської епархії".

Відходять? Самі? Виявили бажання кинути рідну Волинь, споконвічну свою волинську епархію, свій епархіяльний осередок у Кремянці, де все-ж можна почути українське — устне й друковане слово? Самі забажали (115 парохій, коло двох соток тисяч душ) віддати під керму варшавської епархіяльної влади?

Про це „Ц. і Н." стримано повідомляє офіційним тоном:

„Св. Синод Польської Православної Церкви в порозумінні з міністерством ісповідань і освіти, на останній своїй сесії перевів зміни в дотеперішніх територіях епархій. Найбільше зміни ці торкнулися волинської епархії, від якої згідно з ухвалою св. Синоду, відходить до варшавської епархії два повіти" (ковельський і любомльський").

Про те, щоб ці два повіти, оці 115 українських парохій виявили свої бажання піти на таку зміну, ні „Ц. і Н.", ні інші часописи не згадують. Більше: з місць інформують, нас, що православне населення цих парохій нічогісінько не знало, а в більшости селах — ще й досі не знає, що таке і чому це сталося.

Отже виходить, що св. Синод виніс свою надзвичайно важну для волинян постанову, не спитавшися про їхню думку й згоду. І це сталося в наші дні, коли навіть взагалі не дуже церемонні політичні чинники на світі іноді рахуються з волею мас. А Церкву ці маси звуть матірю. Якже це так добра Мати-Церква навіть не згадала про бажання дітей своїх, вирішуючи їхню долю?

Можемо категорично сказати, що згадана постанова св. Синоду йде проти всіх почувань і волі православних українців Ковельщини та Любомльщини. Плебісцит ствердив би це в повній мірі.

Крім цього, постанова св. Синоду відбулася в той час, коли проект статуту Церкви був уже готовий, значить уже були визначені його „демократичні" засади, ріжні права парохіяльних і епархіяльних зібрань, що повиннієб вирішувати питання приналежности сіл до тої чи іншої парохії, а парохій до епархії. Бодай повинні мати право висловити своє бажання, подати арґументи.

А таких арґументів висунулиб ковельчани й любомельчани немало: традиції, привязання до тих чи інших осередків, духово-психічні споріднення, національні звязки і т. д.

Адже добре відомо: 1) що волиняни ніколи не належали до якогобудь епархіяльного осередку за Бугом (зівобіч його); навпаки, холмщани з початку тут християнства належали до [illegible] на Волині володимирської єпархії — отже оправданим булоб прилучити парохії Холмщини до волинської єпархії, але в ніякому разі — волинські повіти до варшавсько-холмської; 2) що варшавсько-холмська епархія це штучний новотвір, якого історія не знає: за королівських часів існувала лише холмська епархія; царська влада, позакладавши церкви в колишній Конгресівці для своїх прийшлих урядовців, додала до назви „холмська" епархія ще слово „варшавська" (холмсько-варшавська єпархія) й лише перед самою війною холмську епархію відділила від Варшави, як знову окрему й незалежну; 3) що на терені етнографічної Польщі нема автохтонного, компактного православного населення: всі віруючі варшавської частини єпархії (без Холмщини й Підляшшя) це емігранти-кольоністи ріжної національности, переважно росіяни (рештки колишнього урядництва, торговців та ремісників). Черз те, що цієї плинної маси небагато, то варшавський православний церковний центр, щоб мати з чого жити, прилучив собі Холмщину і Підляшшя. Отак знову штучно (вже вдруге) створено холмсько-варшавську єпархію, згодом переіменовану на **варшавсько**-холмську. 4) Коли сталися відомі події і на Холмщині та Підляшші зменшилося число парохій на (здається) 114, варшавсько-холмському єпархіяльному осередкові нелегко було вижити з переважно згаданих еміґрантських парохій, розкиданих по етнографічних теренах Польщі. — **звідси, очевидно, і зродилася думка поповнити страту новими українськими й українсько-білоруськими повітами.**

Тому-то постанова св. Синоду прилучує не тільки два повіти від волинської єпархії, але також берестейський повіт від поліської єпархії та більсько-підляський від Городенщини, разом чотири повіти.

Як бачимо, компенсата добра. Але чи заслужена? Адже усім добре відомо, до чого довела варшавсько-холмська епархіяльна влада свої вже неіснуючі парохії...

Зрештою, колиб уся справа була лише в поповненні варшавсько-холмської єпархії, то з цим ще якось можнаб було помиритися. Але ця вищерблена медаля має ще й другу, для нас надзвичайно важну сторону — важну, бо дуже небезпечну.

Говорять і таке, що **страти варшавсько-холмської єпархії на Холмщині й Підляшші це лише претекст до поширення русифікаційної роботи на Волинь — покищо в повіти ковельський і любомльський.**

Єпархіяльний осередок варшавсько-холмської єпархії — Варшава, де православний елемент творять згадані вище еміґранти та кольоністи, у величезній більшості росіяни та зрусифіковані українці. Не лише задля хліба, але й задля „ідейної" роботи, вони опанували як митрополитальний апарат, так і апарат варшавсько-холмської єпархії. Якого роду „ідейну" роботу вони там роблять, усім добре відомо: підтримують русифікацію з мріями про майбутню матушку Росію.

Одним словом, апарат варшавсько-холмської єпархії працює таксамо, як за царських часів: скрізь російська мова, російські видання, російське патріотичне виховання і т. д. Так було на Холмщині й Підляшші (і ще є!). Так має бути на Ковельщині й Любомльщині.

Кажучи коротше, між Ковельщиною й Любомльщиною з одної сторони та рештою Волині з другої сторони здвигається російсько-український кордон, за яким має панувати, як це було перед війною, — „русскій дух".

І не треба дуже дивуватися російським церковним діячам. Вони роблять своє діло вперто й зручно. — І під цим оглядом треба їм віддати справедливість. Але й наше громадянство повинно бути більш чуйне й активне та вжити всіх заходів для оборони цілости волинської єпархії та врятування Ковельщини й Любомльщини від дражливих і небезпечних експериментів. Зокрема повинні зайнятися цією справою українські посли й сенатори та церковні організації.

Необхідно переконати вищу церковну владу:

1) що постанова св. Синоду про відрізання від Волині 2 повітів, для добра Церкви й єдности між нею та народом, повинна бути переглянена й анульована й що

2) без ухвал парохіяльних та єпархіяльних зборів подібні зміни не повинні відбуватися.

Якщо св. Синод не прислухається до голосу православного українського громадянства, то це лише поглибить прірву між ним і народніми масами. А це матиме сумні наслідки для самої Церкви.

Волиняк.

Рідкий ювілей.

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВЯЩЕНСТВА О. АНДРІЯ ПЕЛЕНСЬКОГО.

Дня 19. грудня 1938 р. відсвяткувала Стрийщина рідкий ювілей великого і зразкового громадянина Вир. о. Андрія Пеленського, пароха в Лисятичах. На це свято приїхали відпоручники Стрийщини і масово явилися селяни з Лисятич та околиці. Торжественну Службу Божу відправив сам Ювілят при сослуженні Отців: Охримовича, Гірняка і Чубатого.

На ювілейній академії в читальні „Просвіти" в Лисятичах привітальну промову-біографію виголосив війт Даниляшин, після чого йшли привіти і хоральні виступи місцевого читальняного хору. Від президії УНДО й УПР привітав Ювілята посол Стрийської Округи д-р Павло Лисяк. Потім ішли привіти п. Василя Курилишина, Катерини Юник, Андрія Ковальського, Івана Гнатова, Н. Мурина, Федя Стецури, а від стрийських установ пп. дир. Олекси Лиса від Маслосоюзу, Івана Кузіва від Надзірної Ради та Управи Союзу Кооператив, делегатка Української Захоронки зі Львова п. М. Ганушакова привітала Ювілята від тієї установи і зокрема від п. Ракової. Привітальні телеграми прислав цілий ряд чільних громадян зі Львова й краю від себе чи репрезентованих ними установ.

На закінчення свята промовив ревізор Р. С. У. К. п. Гринь Кухар, уроженець Лисятич і вихованок Ювілята. Це зворушливе свято закінчилося відспіванням національного гимну, яке попередив коротким словом старенький, але ще бодрий духом і тілом Ювілят.

Варта при цій нагоді подати головні дати з життєпису цього заслуженого нашого громадянина і діяча.

О. Андрій Пеленський походить з міщанської родини в Комарні. Священиком став у грудні 1888 р. ще за життя пок. кардинала Сильвестра Сембратовича. Сотрудником став Ювілят у селі Велдіж долинського деканату, де з місця зачинає широко закроєну релігійну та національну працю. Потім переходить на приватного сотрудника до села Сівка Войнилівська, де перебуває до 1891 р. У цьому році стає завідателем парохії Журів рогатинського повіту. Містечко Журів було вкрай занедбане і не мало навіть церкви ані парохіяльних будинків. Але Ювілят не опускає рук і швидко будує гарну церкву і парохіяльні будинки та крім цього дві муровані школи. Потім переходить о. Пеленський до Княгинич рогатинського повіту і тут ще ширше розгортає свою всебічну працю на всіх ділянках національного життя. Будує прегарний читальняний дім, школу, засновує читальню „Просвіти", церковний склеп, Райфайзенку і цілком вириває маломістечкове наше населення з рук лихварів та освідомлює його національно. Крім цього веде Ювілят дуже живу громадянську діяльність на терені цілої Рогатинщини при співучасти таких світочів нашого національного відродження як: бл. п. о. шамбелян Городенський з Вербиловець і о. Петрицький, парох з Коколина. Коли вже в передвоєнних літах Рогатинщина належала до передових наших округ, то це у львиній частині заслуга і вислід праці Ювілята. У 1911 р. переходить Ювілят на становище пароха в Лисятичах і тут живе до сьогоднішнього дня. Він оживлює діяльність читальні „Просвіти", Каси Стефчика, „Сокола" та інших установ, закладає вечірні курси, займається взірцевою господаркою, будує Народній Дім і т. д. По війні та по важких особистих переживаннях у визвольну добу, — Ювілят не падає на дусі, але з молодечим запалом приймається за працю біля відбудови знищених місцевих установ, котрі швидко доводить до стану зперед війни, та крім цього всецільо присвячує себе праці в ріжних стрийських установах, в першу чергу в Повітовому Союзі Кооператив, якого Ювілят є довголітнім і безперервним головою Надзірної Ради. Важко оповісти, скільки праці вложив Ювілят в розбудову тієї першої щодо сили нашої кооперативної станиці в краю. І взагалі трудно в рамцях короткого допису перечислити всі заслуги, які Ювілят має для ріжних установ всюди там, де йому приходилося жити і працювати. Великий ідеалізм, повна безкорисність, небуденна інтелігенція, чистий як хрусталь характер, невсипуща роботящість і все живий, повний віри у краще майбутнє нашої Нації молодечий запал, ось головні прикмети Його вдачі та душі.

Побажання, щоб Він ще довгі літа втішався кріпким здоровлям і молодечим умом проводжують Його на Його життєвому шляху. О. Андрій Пеленський є одним із тих українських греко-катол. духовників старшої генерації, які саме як світські священики, як громадянські діячі, як люди, що не вміли розділювати справ Церкви й рідної нації та які гармонійно обєднували обовязки душпастиря з обовязками громадянина-патріота, підвищили в народі повагу Церкви й наблизили нарід до Церкви, а Церкву і її слуг зробили цінністю народу.

Маршал Чанкайшек не приняв японських умовин мира.

Марш. Чанкайшек поставився неприхильно до мирових пропозицій, що їх зясував прем. Коное у недавній заяві. Ці пропозиції — мовляв — незгідні з договором 9-ох держав.

Все таки поважна частина членів куомінтану вважає пропозицію Коное можливою базою до переговорів.

КИТАЙ БУДУЄ ЗА БРИТІЙСЬКІ ГРОШІ ЗАЛІЗНИЧУ ЛІНІЮ ДО БРИТІЙСЬКОЇ ІНДІЇ ТА ФРАНЦУСЬКОГО ІНДОКИТАЮ.

Як говорять у фінансових колах Льондону, уряд Чанкайшека береться до будови залізниці з Ченту крізь Інанфу до британської кольонії Бірми. Ця лінія, що малаб сполуку з французькою лінією Ганой-Юнанфу, уможливлювала би транспорти зброї та муніції. На будову Китай ужив би гроші, призначені на відшкодування для Англії за боксерське повстання.

ЗАКОРДОННІ КОНЦЕСІЇ ВТРАТЯТЬ ПРАВО ЕКСТЕРИТОРІЯЛЬНОСТИ НА ТЕРЕНІ ЯПОНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ В КИТАЮ.

Шеф нового японофільського нанкінського уряду Ліянгунчі заявив підчас обговорювання останньої заяви японського премієра кн. Коное, що політична й господарська китайсько-японська співпраця на Далекому Сході буде тривка. Він видвигнув домагання, щоб зліквідувати т. зв. закордонні концесії в Китаю, які мають тепер право екстериторіяльности. Він підкреслив, що новий Китай боронитьcя не лиш перед комунізмом, але і перед західним капіталізмом.

Агенція Домеї повідомляє, що також представник автономного уряду Внутрішньої Монголії, коментуючи заяву висловив вдоволля, що згідно з цією заявою Внутрішня Монголія буде далі протикомуністичною базою

На чім основує Італія свої домагання

У СПРАВІ ТУНІСУ?

Вірджініо Гайда доказує на сторінках „Джорнале д'Італія", що італійські домагання у справі Тунісу не загрожують рівновазі на Середземному Морі, яку загарантував англьо-італійський договір з квітня ц. р.

Коли Франція обняла протекторат над Тунісом,

Італія в договорі з 1896. р. визнала цей протекторат з застереженням, що Франція пошанує права італійської меншини в Тунісі.

Тепер Париж намагається перемінити Туніс на французьку кольонію; між іншим він поширив на Туніс обовязуючий у Франції закон про натуралізацію чужинців. З огляду на це проблема Тунісу вийшла вже поза рамці франц.-італійського непорозуміння й стала питанням міжнародного характеру. **Італія дуже зацікавлена в цій справі; вона готова рішуче боронити інтересів і прав італійського населення в Тунісі.**

——o——

ГУСТАВ БОДЕ.

Конрад любить пансіон.

Конрад мав небагато щастя в жінок. Для солідних доньок з добрих родин був легкодух, для авантурниць за поважний, для розтратниць за бідний, для мудрих за мало освічений, а для гусок трохи за розумний. Вони його не хотіли, а вже ніяк на довший час. Але Конрад повеселішав, як дістав у спадщині від вуйка маєток, далеко від руху, в величезному саді, що був окружений темним смерековим лісом.

Баба з воза, коням лекше! Конрад став хазяйнувати і мугикання корови займало його більше, як приваблививий голосок молодої дами. До того й не було тих дам у його околиці. Доми селян були далеко розсівні, а дідицький хутір, про який йому згадував слуга, що буцім у ньому приміщена якась школа, лежав у віддалі двох верстов від його двору. Для дітей у Конрада не було настроїв. Все-ж післав на Різдво великий кіш горіхів та тіст для бідних сільських сиріт. Листа подяки, що його вислала кляса, не прочитав і кинув у куток.

Одного вечора побачив на своїй груші дівчину. Мала перестрашилася, як він її закликав, злізла поволі на землю і стала перед ним мовчки заклопотана в полинялій полотнянці, з босими ногами.

— Но ви таки вкінці нас прилапали! — сказала покірно. — Зрештою була вже вона таки не маленька.

— Ми, сказатиб, уже нераз тут бували. У пансіоні так мало садовини... ну, а ваші грушки... одне чудо!..

Конрад оглянувся по городі.

— То ти — то ви не самі?

— Ні.

Дівчина вбила дрібні зубки в жовтий, спілий овоч. Страху в неї вже зовсім не було.

— Тут є Лілі й Сусанна, а там позаду в редьківі ще Інга.

І вона свиснула різко у пальці, як хлопчище. Тоді з малинника виповзла ще одна русокоса головка, з яблуні скотилася обстрижена кучерявка, а з грядок мандрувала ще одна, довжиною як бузько.

— Інші залишились дома, бо в них ще від передучора болить шлунок — сказала поважно Еріка — але завтра, якщо ви позволите, прийдуть дуже радо всі чотирнацять, добре? Тільки щоб ви туди не донесли!..

І глянули чотири пари очей на Конрада трохи тривожно, трохи побожно.

Всі чотири переступали заклопотано з ноги на ногу.

Конрад був би хіба не чоловік, щоб цим чотирьом гостям не дати чаю та конфітур і не погостити їх.

А як вони сиділи в саду за круглим столом, він довідався від синьо вдягненого потерчати, що в тій „сирітській школі" сидить у арешті чотирнацять дівчаток і в найбільшій самоті вони мусять виконувати всякі неможливі речі... від чужих мов почавши, аж до сільського хазяйства... Це правда дуже все гарне і добре, але і часто дуже-дуже нудне. І чотирнацять цих дівчурів від чотирнацять до вісімнацять літ не зазнавали тут ніяких пригод, крім тієї, що кожного вечора, як начальниця пішла спати, вони всі закрадалися в його сад та плюндрували. А та начальниця, що її насмішливо називали Лізелі, мусіла бути погана бабище. Нічого не було в її голові крім альгебри, садоводства. Конрад розумів оці свої малі приятельки куди краще...

Вониж були чарівні, одна краща від другої... куди там! Так вони йшли не тільки в його сад, але і в хату, нищили гори чоколяди й мащеного хліба, грали на його ґрамофоні і казали собі помагати в латинських вправах. Незабаром були вже його гістьми кожного вечора і тремтіли перед Лідочкою, що спала собі, не прочуваючи нічого. І вони його любили, цього веселого Конрада і любила його Едита і навіть Катерина, ця довга англійка в очицях з роговою оправою.

А він любив їх усіх. І радо був би взяв собі одну на все за жінку, але не знав котру.

Одного вечора ждав Конрад довше як звичайно. Він мріяв у сутінках та думав про мудру Інгу та подивляв її розум, захоплювався темним альтом Наталки, подивляв у думках сценічний талант Лілі. Захоплювала його гра на арфі Карини та любувався хазяйновитістю Ерики. І мусів Конрад признати, що він закохався в цілий дівочий пансіон.

(Докінчення буде)

Жіноча сторінка.

За модернізацію наших свят.

За тиждень свята. Які вони будуть для нашої родини і для нас самих це залежить від нас господинь. Як їх улаштуємо, чи будуть це наші традиційні Різдвяні Свята з усією їх народньою поезією у себе в хаті, чи будуть це запозичені від чужих свята десь поза домом у чужому оточенні серед чужих людей це справа матері і господині дому. Чи дивитисьмемо на осяяні очenята дітвори (на жаль та множина тепер мало актуальна в наших родинах!) коло освіченої ялинки чи стежитимемо за любими руками, як вони нетерпляче розвиватимуть шовковий папір на приготованих дарунках, чи сидітимемо в лещетарському одязі десь у ресторані чи „схроніску" з чужою обслугою і рахуватимемо ті золоті, що маємо їх видати на розвагу — це залежить від нас жінок. І мусимо дуже і дуже наперед роздумати, які свята собі цього року виберемо. Життя довкола шумує і хто зна, що нам у найближчому готує та які свята матимемо у майбутньому.

Та хочеться вірити, що наші матері і господині не відречуться старих традицій, що для них та їх родин і цьогорічні свята будуть поетичними, українськими, традиційними Різдвяними Святами з дідухом, кутею, голубцями, квоканням під святочним столом, колядами та іншими нашими гарними звичаями.

Буде багато клопоту, міркувань з олівцем в руках, метушні та втоми, будуть боліти ноги й руки, але будуть перед нашими очима і радісні, веселі обличча наших найдорожчих. Отже готуймось до свят у себе дома!

Якщо ми вже рішили різдвяні свята провести серед своєї родини та найближчих друзів і знайомих, то мусимо наперед собі все добре розпланувати і розміркувати, щоб усе було якнайкраще, але рівночасно, щоб і не висмоктало з господині останніх сил та останнього сотика. А тому олівець і папір у руки.

Маємо одну засадничу хибу нашого життя. Товариське життя у нас дуже слабо розвинене, себто співжиття між знайомими та приятелями у нас якесь нерівномірне, а вривчасте. Звичайно товариські звязки цілими місяцями підтримуємо дуже слабо, але все хочемо собі винагородити в часі Різдвяних чи Великодних Свят. І тоді то бідна господиня не може собі ради дати з ріжним виварюванням та випікуванням, бо прийдуть у відвідини і близькі і далекі знайомі. Якби наше товариське життя було рівномірне, то ніхто на свята не журивсяб дуже ріжними „приняттями", бо наші знайомі вже більш-менш булиб ознайомлені з нашими можливостями та на Свята йшлиб до нас, щоб відвідати нас та поговорити годинку-дві, а не випробовувати ріжні ласощі — безконечну кількість тортів, що від них аж нудить, а до яких силує господиня. Вониж, мовляв, її стільки праці і грошей коштували, требаж, щоб їх таки похвалили і зїли, бо оце єдина нагорода за її працю! Якби взаємне відвідування не було святочною лише подією то й гості і господарі почувалиб себе далеко краще і свобідніше, малиб більше спільних тем до обговорення і господиня не мусілаб вільний час виповнювати почастунком. У висліді свята не булиб таким прикрим обвантаженням нашого буджету і нашого шлунка. Господиня приготувалаб кілька більш може святочних страв як звичайно, гості їх спожилиб у довільній кількости і не відходилиб осоловілі від переїдження та втомлені принукуванням господарів, щоб покоштувати ще того, або того (на жаль оте припрошування і принукування ще у нас вважають господи ні обовязковою ознакою доброго тону та виховання). Не булоб у часі свят і тої прикрої і часто дуже втомної необхідности всіх відвідувати та у себе приймати, бож своїх добрих знайомих бачимо частіше, а кілька чисто офіційних візит відбути можна скоро. Лишавсяб тоді найліпший дійсно святочний відпочинок серед своєї родини і кілька вільних днів від праці в бюрі чи від школи родина моглаб дійсно провести у свому середовищі, про все був би час спокійно поговорити, всі добре відпочилиб та розважились би без поспіху і перевтоми.

Може така „модернізація" нашого товариського і святочного життя булаб більш доцільніша ніж розпорошення у часі свят цілої родини по наших горах та долах чи бодай по гостинах у чужих хатах. Спробуймо такої модернізації з новим роком і при нагоді найближчих свят. Вийде спроба мабуть багатьом на користь і може внесе щось нове в наше дуже кволе товариське життя.

Х. К.

Перед Св. Вечором.

Зближається до нас найгарніше свято, Рождество Христове — свято радости і спокою. Воно збуджує в нас найліпші почування. Кожне майже людське серце в це свято бажає дати зі себе щось доброго другому — чи то щире побажання, добре слово чи якийсь малий доказ памяти.

Доброта і милосердя! подумаймо про них хвилину і прикладім їх у своїх учинках. Як часто ми буваємо свідками ріжних кривд і байдуже проходимо біля голодної дитини і катованої та виголодженої тварини! Для нашої святочної радости тваринний світ віддає людині своє життя. Подбаймо бодай про це, щоб їхня смерть не була жорстока, старайтеся, ані на один мент, ніж це потрібне, не продовжувати їхнього смертного жаху бідних зарізуваних тварин. При закупі живих риб убиваймо їх відразу коли видобуваємо їх з водозбору; вдушена риба зле впливає на здоровля людини. Чим менше тварина терпить перед смертю, тим здоровіше її мясо. Очищування, краяння, та парення окропом риби живцем це варварство. Не забуваймо, що риба також терпить і відчуває біль.

А коли засядемо до святочної вечері і на ялинці заяніють світла, найгарніше посеред них нехай буде світло нашого серця, в якому зажевріло Милосердя. В той повний містерії вечір поділімся з бездомними дітьми, старцями чи безробітними стравою зі святочного стола, та не забуваймо і про наших чотироногих приятелів. Пригадаймо собі стару народню легенду, що в цей Вечір і звірятам дав Господь мову, щоб вони могли розказати про кривди, що їм роблять люди цілий рік. Хай між нами, на цього жалуються тварини, не буде нас.

В. Д.

Практичні поради.

ПЕРЕДСВЯТОЧНІ ПОРЯДКИ.

Передсвяточний порядок тобто вичищення всіх кутів і закутків то найбільша турбота та клопіт кожної уважної господині. Дарма казати, що хто щоденно підтримує чистоту в хаті, то перед святами не має чого робити порядків. Все знайдеться якийсь недогляд і навіть коли помешкання має вигляд педантичної чистоти, „генеральний порядок" раз чи два рази на рік необхідний.

Робити такі порядки взимі велика прикрість. А тому добре, коли господиня наперед собі все уплянує і наводить передрiздвяний лад тільки там, де це необхідно.

Багато турбот маємо з фіранками. Практична господиня старається мати бодай якісь старші може навіть попорвані фіранки, які передсвятами повісить замість тих закурених, і запорошених, які дійме з вікон. Прати фіранки взимі прикра і тяжка праця, головно через сушення.

Вікнами рам взимі не миємо. На біло лакеровані добре витираємо з пороху. Якщо ми що тижня витираємо віконні скла на сухо, то мити їх не так уже тяжко.

Біло лакеровані двері гарненько витремо вохкою шматиною, а місця від пальців біля клямок вимиємо водою з милом.

А що з підлогами? Докладне їх вичищення лишимо на весну. Тепер паркети чи лакеровані підлоги лишимо кілька разів теплою водою та запустимо їх пастою чи воском.

Мягкі меблі, килими, дивани вибороншимо перед святами, але вибираємо на це сухий, безвітряний день.

Всі меблі, дзеркала і лямпи дбайливо витираємо. Кімнатні квіти витремо від пороху та скропимо теплавою водою.

Докладніше вичищення помешкання лишім собі на весну. На Різдвяні Свята відсвіжене чисте помешкання прикрашене запашною зеленню ялиці створить нам затишний і приємний відпочинок.

ЧИСТИМО КОРОНКИ.

Коронки далі модні. Хоч вже не носимо або коли носимо цілі коронкові сукні, зате коронкові жабоги, хусточки та інші прикраси лишаються нам і далі. Добре їх випрати це журба кожної уважної господині. Переримо їх так: коронку серед правильно настібуємо на кусень батисту, потім переримо їх у мильній піні так довго, аж увесь бруд пустить. Переполочимо у холодній воді і зawинемо у рушник. Не викручуємо їх лише легко затискаємо. Напів сухі прасуємо по батистовій стороні. І лише тоді відпорюємо коронку з батисту. Недобре прасувати коронку безпосередньо залізком.

ЗАМШОВІ ЧЕРЕВИКИ.

Черевики з замші чистимо з пороху і болота дротяною або гумовою щіточкою. Гірші плями вичистимо бензиною або скляним папером. Якби барва поблідла натремо те місце крейдою відповідного кольору, а потім щіточкою крейду відчистимо. Коли вона цієї ради треба брати черевики до фарби.

Сторінка без політики.

Чи Ґутенберґ був жонатий.

Винахідник друкарства Йоган Ґутенберґ залишив у спадщині дуже мало інформацій про своє особисте життя. Знаємо, що він уродився в Мінстер приблизно між роками 1394 і 1399, що в 1428 р. покинув своє місто внаслідок ріжних політичних комплікацій, що мешкав у Штрасбурґу від 1434—1444 р., що вкінці вернувся до Мінстеру, в якім закінчив свої праці над винаходом друку к. 1445 р. Вкінці знаємо, що він помер 3. лютого 1468 р.

Найцікавіше, як на ті часи те, що винахід друку приніс винахідникові багато клопотів та довгів. Останні роки життя були просто нестерпні. Отже тимбільше треба призадуматися, чи родинне життя не дала Ґутенберґові нагорода за труди та прикрощі, що він їх зазнав, пропаґуючи свій епохальний винахід.

Дитячі роки Ґутенберґа були дуже нещасливі; він замолоду стратив батька, кілька літ пізніше маму, вкінці брата, стративши таким чином свою найближчу сімю.

У старих архівах костела у Штрасбурґу переховують документ, який стверджує, що Йогана Ґутенберґа покликали перед церковний суд на підставі донесення тамошнього патриція цу дер Ізерін Туере за зірвання шлюбної умови з його дочкою Енелін. Інші документи вказують на те, що той процес тривав довгі роки, що було багато невиснених по сьогоднішній день умовин, які радше вказують на те, що Ґутенберґ узагалі не мав заміру женитися. В кожнім разі той процес не дав ніякого конкретного висліду, бо колиб Ґутенберґ був справді оженився зі штрасбурською патриційкою, то був би користувався тодішніми привілеями тамошніх міщан. Одначе не маємо ніякого документу, який вказував би на те, що Ґутенберґ був штрасбурським міщанином.

На те, що Ґутенбурґ був парубком вказує документ, який стверджує, що винахідник друку заплатив у 1443 р. податок від консумції вина на дві особи. Від того податку звільнювали жінок платників, одначе працедавець мусів оплачувати винний податок за своїх слуг. Із памятників Ґутенберґа відомо, що він мав у той час слугу, з яким разом мешкав.

У роках 1442—1449 мешкала в Штрасбурґу якась Енель Ґутенберґ, яка давала кілька разів річно доволі великі суми на костели й манастирі. Багато істориків дошукувалася в ній жінки великого винахідника. Одначе умовини вказують на те, що Енель Ґутенберґ була радше далекою своячкою винахідника, своячкою, яка Йогана навіть не знала.

Сьогодні можна ствердити на підставі дослідів, що Йоган Ґутенберґ був ціле життя парубком, та що помер парубком, як останній представник роду Ґутенберґів з Ґенсфляйш. Тіло винахідника зложили після смерти в мінстерськім костелі Францішканів.

У 1940 р. відбудуться в Мінстер з нагоди винахідника друку великі паради для вшанування памяти людини, якій людство завдячує один із найбільших дарунків, яким є друковане слово. Вже тепер, хоч до роковин ще цілий рік, Мінстер робить підготову, щоб пошанувати гідно память свого великого сина, з яким доля поводилася наче з байстрюком.

По трицяти роках пригадав собі що ще не відслужив при війську.

Джюсеппе Ґабрієлетто, італійський громадянин не станув у 1908. р. до бранки та його признали тоді за такого, що відмовляється від виконування військової служби. А що всі розшуки скінчилися без успіху, то признали, що Ґабрієлетто загинув.

Як тепер виявилося, Ґабрієлетто перебував тоді в центральній Африці та працював в американській торговельній факторії. Підчас світової війни він був в Абісинії, в якій ловив живцем львів для американських доставців зоольоґічних городів. У 1935 р. він вернувся до Европи й замешкав у Франції.

Щойно тепер Джюсеппе пригадав собі, що він не відбув ще військової служби й тому, хоч мав уже 51 літ, зголосився до військової влади в батьківщині. Його признали здатним до фронтової служби і взяли до війська. Таким чином Джюсеппе Ґабрієлетто відбуватиме військову службу з трицятьлітнім спізненням.

Злочинець, чи божевільний.

ЗАГАДКА ВЕЛИКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Кілька тижнів тому перед судом присяглих в Ню Йорку станув молодий, незвичайно талановитий різьбар Ервінґ, якого обвинувачували в потрійному вбивстві, а саме йому закидували, що він убив якусь паню Ґуввен, її дочку Вероніку, відому в мистецьких колах модельку та служницю.

Ервінґ виконав свій потрійний злочин незвичайно брутально, він знущався над своїми жертвами, так, що опис убивства викликує справді макабричне враження.

ЧОМУ ВІН УБИВ?

Ервінґ убив свої жертви без ніякої справжньої причини. Він убив тому, щоб убити. В мистецьких колах Ню Йорку твердять, що якби Ервінґові ввійшов у хвилині вбивства на дорогу кінь, пес чи якась інша звірина, то різьбар не надумуючися теж убив би її.

Ервінґ убив, бо мусів убити від непереможним наказом — така засаднича думка всієї, без виїнятку американської преси, яка не лиш слідкувала за ходом урядового слідства, але переводила теж і на власну руку слідство, засягаючи інформацій серед найкращих психіатрів.

Причини Ервінґового злочину не вияснили ні підчас слідства, ні підчас судового процесу.

Ервінґ виконав свій злочин „у менті умової непочитальности" — таке заявив суддя, який вів слідство.

ЕРВІНҐ НЕВИНЕН?

Анкета, що її перевели серед сусідів різьбара, дала незвичайно цікавий матеріял. Всі без виїнятку учасники анкети заявили, що Ервінґ не може відповідати за злочин із премедитацією, що йде тут радше про якісь комплікації на психольоґічнім тлі, що Ервінґ є радше божевільним, ніж безпощадним злочинцем.

В чому слід дошукуватися причин злочину? На такий запит не вміли відповісти ні сусіди Ервінґа, ні навіть слідчий суддя; не вміли на те дати відповіди навіть і лікарі.

СУД ПЕРЕД ЗАГАДКОЮ.

Підчас побуту в превенційнім арешті Ервінґ поводився як ненормальна людина. День-удень починав він авантури з доглядачами й ті авантури майже все кінчалися бійками. Він вив по цілих ночах у келії наче дикий звір. Він раз сміявся, то знову плакав і за хвилину поводився наче найздоровіша людина.

Вязничі лікарі взяли його під обсервацію яка тривала довгі тижні. Одначе обсервація не дала ніякого висліду. Лікарі станули перед альтернативою, що або Ервінґ є справді божевільним, або теж удає, щоб урятуватися від кари.

Лікарі мали всі дані на те, що Ервінґ симулює, бо різьбар був незвичайно інтеліґентною людиною і пізнати в нього прояви умової недуги не булоб зовсім тяжко. Та одночасно насувується питання, чому саме Ервінґ убив. Грабункове вбивство не входить у гру, бо устійнено без ніяких сумнівів, що вбивник не керувався жадобою зиску. Оборона виступила зі здогадами сексуальних налогів, садизму і т. ін. Зате слідство виявило, що Ервінґ був завжди найбільш нормальною людиною, що довший час мешкав із любовницею; що мав лаґідну вдачу. Товариші різьбара заявляли, що Ервінґ не вбив би навіть мухи.

Де-ж шукати причини злочину? Суд станув перед старою проблемою: злочинець із здоровим глуздом, чи божевільний вбивник?

ПСИХОЛЬОҐІЧНА ПРОБЛЕМА.

Процес Ервінґа, який закінчився гострим засудом, розглядав увесь час прецікаве питання.

Чи Ервінґ як убивник-злочинець виконав би свій злочин, якби біля нього стояв поліціянт? Якщо так, то він безсумніву божевільний, як що ні, то він холоднокровний, перфідний злочинець. Здавалося би, що розвязка того питання дасть змогу говорити про вину, або невинність підсудного.

Одначе, що воно не так, то про те найкраще свідчить арґумент оборони, яка спираючися на рішенні найвизначніших психіятрів, виступила із твердженням, що божевільний поводиться у присутности доглядача спокійно, що сам одяг сторожа, якій він знає із кольору та крою, стримує його.

Отже з цього простий висновок, що якби суд ставив справу Ервінґа на такій площині, зробив би одну з багатьох у світі судових помилок.

ПРО ЩО ГОВОРЕНО ПІДЧАС ПРОЦЕСУ ЕРВІНҐА.

Процес Ервінґа мав чимало цікавих ментів. Описувати, як убивник убив свої жертви, подавати всі подробиці та описувати поведінку вбивника після злочину — зайва справа. Найцікавіші психольоґічні менти того великого процесу вінішньої Америки. У тому процесі присуд не знайшов причин убивства і не міг дати запоруки, що вбивник був непочитальний. Присяглі засудили підсудного, бо совість веліла їм унешкідливити кровожадного хижака, який жив у душі різьбаря.

Отже у процесі Ервінґа було щось не до ладу. Важко сказати що. Відповідь на те повинен знайти апеляційний трибунал, який буде розглядати цю таємничу справу в лютім або в березні чергового року.

СПРАВА ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ В АМЕРИКАНСЬКИХ СУДАХ.

У 1859 р. відбувся в Шікаґо судовий процес, підчас якого суддя запитав підсудного, чи він виконав би злочин, якби мав коло себе шерифа. Обвинувачений відповів, що ні й ця відповідь припечатала його долю, дарма, що достовірні свідки зізнавали, що підсудний — це такий собі сільський дурник, який не вміє одного дня відріжнити від другого.

Підсудного стратили. Одначе суд зробив величезну помилку, бо кілька тижнів пізніше зловили справжнього вбивника, яким виявився головний свідок обвинувачення. На вістку про це предсідник суду наложив на себе руку.

В Англії ввели в 1250 р. вперше в історії права закон про злочини виконані у стані „нервового розстрою", чи під впливом схвилювання. Убивника, що виконав злочин у таких умовинах, карали лекше.

У XVI ст. злочинців, що до яких почитальности були деякі сумніви, заставляли перейти т. зв „пробу двацяти". Така проба виглядала в той спосіб, що обвинуваченому веліли числити до 20. Якщо він не вспів, його звільняли від вини й кари, в іншім випадку засуджували і присуд виконували.

139 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Теоретики американського права змагають уже від довшого часу до того, щоб суд у своїх присудах не брав під увагу почитальности, бо в убивстві, мовляв, нема засадничої ріжниці між божевільною та нормальною людиною.

Якщо вбє здорова людина, треба її покарати, якщо вбє божевільний треба його зробити нешкідливим, бо він стає загрозою для громадянства.

Суд присяглих, який судив Ервінґа, мабуть брав те все під увагу, бо засудив різьбаря на 139 літ вязниці. Кара має лиш теоретичне значіння, бо американські закони не передбачують збірних присудів. Здогадна непочитальність урятувала підсудного від кари смерти.

Оттак виглядає ця дивна американська судова загадка, яку щойно апеляційний суд [illegible] вирішити, бо оборона станула на становищі, що коли суд не міг знайти причини злочину, то Ервінґ заслуговує радше на заведення для хворих, а не на вязницю.

Українїка в чужій пресі.

Хто хотів би збирати всі чужинні часописи зі статтями та замітками про нашу справу, мусів би мати багато гроша, багато часу і мусів би знати багато мов.

Ось, у каварні випадково беремо в руки відомий французький ілюстрований тижневик „Л'Ілюстрасіон" з 12-го ц. м. Вступна стаття відомого політика журналіста Людовика Надо п. з. Франція супроти Німеччини та Італії". Про українців читаєте таке:

„Мова, якою говорять у цих [illegible] — попросту російська. Ідея української окремішности є, скажім це, штучна. Її пропагували на початку цього століття у Малоросії австрійські вороги російської імперії. Вони свідомо підтримували змагання своїх українців (тут уже автор не пише малоросів — Ред.) у Галичині, сподіваючись таким робом ослабити заднім ударом силу царя. В дійсности, як я мав нагоду переконатися багато разів, нема ніякої мовної ріжниці між щоденником друкованим у Москві і Києві!"

Вже з цієї цитати можете уявити собі, які мови п. Надо знає, коли він мав „нагоду переконатися багато разів", що в Києві видають щоденники тою самою мовою, що у Москві. Може він живе ще споминами, коли в Києві виходив „Кіевлянін" і „Кіевская Мисль".

Л'Ілюстрасіон" — журнал для сальону, з модою і косметикою і не можна мати до нього високих політичних претенсій. На виправдання тих дивоглядних поглядів можна зазначити, що редакція журналу ілюструвала протиукраїнську статтю вірною мапою українських етнічних земель.

А ось прислані нам сьогодні два більші вирізки з бельгійської преси:

„Ля Лібр Бельжік" (Вільна Бельгія) пише м. ін. у статті „Неспокійне призначення України":

„Україна незадоволена тому московською гегемонією, що вона, народивши колись гарну расу козаків, не може стерпіти, щоб її трактовано завжди як васаля і невпинно її понижувано. Чиж не названо її „Малою Росією", у відміну до великої, московської? Ще більше: Росія завжди і впродовж всіх століть, орієнтувалася на Азію, тоді, коли Україна хотіла завжди бути европейською. Чи хто цього хоче, чи ні, між цими двома країнами існує глибока протилежність яка запускає своє коріння в темряву часу...

„Відколи Україна стала большевицькою, почався режім терору. Повстанський рух у напрямі незалежности став майже неможливий. Та ідея не вмерла. Все, що діється в Україні, є одною боротьбою за незалежність. Ідеал, що так глибоко вріс в історію, не легко загибає..."

Далі той журнал згадує про німецькі пляни у звязку з „Дранг нах Остен".

„Ле Вентієм Сієкль" (Двацятий вік) з 15-го грудня 1938 приносить на першій сторінці першу статтю з циклю „Центральна Европа два місяці по Мінхені". Стаття має наголовок: „Українське невідоме". Обіч досить баламутного вступу про самостійність української мови, про ґр. Стадіона, що мав винайти українців (але журнал застерігається, що це тільки така гадка ворогів українського руху) у дальшій частині знаходимо цікаві розділи, присвячені українській етноґрафічній території (подана мапа), про погляди Росії і Польщі на українську справу, далі про „дикі поля" і ріжні факти з їхньої дійсности. Вкінці автор (Ґ. М.) пише:

„Поляки, москалі, українці є невільниками їх власного минулого, їх вікових зударів..."

У дальших числах того журналу знаходимо студію полк. Б. Е. М. Рекета, який розглядає мінхенський арбітраж з погляду військового. Автор приходить до висновку, що всі пізніші пакти мали на меті забезпечити Німеччині мир на заході.

Як інформує польська преса про карпато-українські справи?

„Ревеляції" „Дзенніка Польского" про життепис о. А. Волошина

Львівський „Дзеннік Польскі" з 30. грудня приносить п. н. „Сензаційні подробиці з минувшини „січовика Волошина" ось-що:

„Може не всі знають, що нинішній премієр Закарпатської Руси Волошин — як повідомляє „Добри Вечур" — походить зі Східної Галичини (в оригіналі: Малопольщі), з сяніцького повіту. Цей факт напевно не приносить чести сяничанам, а хвилевий „владика" Закарпатської Руси також найрадше промовчує свою не дуже славну минувшину.

„Волошин урод. у 1883 р. в малому селі під Новим Загірям, в сяніцькім повіті, як син церковного дяка. Завдяки матеріяльній допомозі оо. Василіян у Перемишлі, після укінчення народньої школи в рідному селі, записався до ґімназії в Сяноці, яку покінчив з трудом. Його товариші, що ще до нині живуть, виставляють йому якнайгірше свідоцтво. Вже від наймолодших років Волошин горів ненавистю до поляків і до всього, що польське, будучи проводирем руської молоді, що тоді „українізувалась" та працювала в „Соколі" й „Січи", якої етика й методи дій не відбігали від нинішніх „боєвиків" О. У. Н.

„Перший виступ" 16-літнього юнака („молойца") мав місце в 1899 р. в сяніцькій ґімназії у дні свята 3-го травня, що його врочисто обходила польська молодь, коли Волошин підійшов до двох товаришів, що збирали на Т. Ш. Л. (Товажиство Школи Людовей"), зірвав їм з уніформів біло-червоні кокарди, кинув їх на землю і з пасією потоптав. Зате один з учеників вибив його по лиці.

Після зложення іспиту зрілости вступив на теольоґію у Львові, де на терені університету продовжував ворохобницьку та саботажеву протипольську акцію, яку австрійська влада толерувала.

В часі війни Волошин стає начальним душпастирем „Січових Стрільців", що їх зорганізував австрійський уряд і які мали за допомогою Австрії виборoти „Західну Україну" та посадит на її престолі „Василя Вишиваного" (архикнязя Вільгельма.

Дальшу історію „січових стрільців" добре знаємо; писали її сердешною кровю львівські вірлята. Серед частин, що йшли на допомогу зрадницьким українським ватагам в 1918 р. — був нинішній премієр Волошин.

Коли геройські оборонці Львова нанесли кінцевий удар січовим бандам, Волошин утік до Чехословаччини, де на тереві Закарпатської Руси далі вів свою акцію.

Хвилеві інтереси сусідньої держави винесли його на становище премієра штучного й хоробливого твору — Закарпатської Руси. Чи надовго?

* * *

В „Ділі", ч. 240, з 28. жовтня помістили ми життепис о. Волошина:

о. А. Волошин народився 17. бреня 1874 р. в Келечині (Мармарощина) на Закарпатті. Його батько Іван був священиком. Рід Волошинів не піддав мадяризації, як інші священичі роди. В домі Волошинів розговірною мовою все була українська мова. Народню школу покінчив о. Волошин в родинному селі, згодом перейшов до ґімназії в Ужгороді, де в 1892 р. здав матуру. Опісля перейшов на теольоґію в Будапешті. По скінченні теольоґічних студій, одружився з Іриною Петрищівною, дочкою професора ґімназії в Ужгороді і в 1897 р. висвятився та став капеляном в Ужгороді. 1-го листопада 1897 р. став о. Волошин учителем учительського підготовного семинара, дістав диплом вчителя народніх шкіл, в 1899 і 1900 р. диплом на вчителя т. зв. горожанських шкіл з математики й фізики. В 1912 р. став титулярним директором учительського семинара, а від 1917 р. дійсним директором цього заведення. Під його проводом виховались ряди національно свідомого вчительства на Закарпатті. 1918 р. оснував о. Волошин „Руську Народню Раду". 1919 р. став членом директорії Карпатської України."

—o—

СКЛАД ПРАСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Як подає ПАТ, після ліквідації комуністичної партії склад праського парляменту є такий: партія національної єдности 110 послів (55 прц.), національна партія праці 38 пос. (19 прц.), словацький клюб 35 пос. (17 прц.), німецький нац.-соціялістичний клюб 8 пос. (4 прц.), німецький соціял-демократичний клюб 4 послів (2 прц.), інші 11 послів (5 прц.).

—o—

ПРОВІДНИК СЛОВАЦЬКИХ НІМЦІВ У ПРЕЗИДЕНТА ГАХИ.

През. Гаха, що перебуває у Татранській Ломниці, приняв на авдієнції секретаря німців у Словаччині посла Кармазіна.

—o—

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА НЕ ВДЕРЛИСЯ ДО ФРАНЦУСЬКОЇ СОМАЛІЇ.

Італійські офіційні кола рішуче дементують поголоски з французької преси, немовби італійські війська увійшли на територію франц. Сомалії та розбили там табор.

—o—

НІМЕЧЧИНА ВИДАЛИТЬ 600 ЛИТОВСЬКИХ ЖИДІВ.

Німецький уряд постановив виселити по Новому Році 600 жидів — литовських громадян. Ця вістка викликала немиле враження на Литві.

—o—

ДИРЕКТОР „ОТТОМАНСЬКОГО БАНКУ" НАЙШОВСЯ.

Перед двома днями арабські повстанці порвали директора єрусалимського відділу „Оттоманського Банку" Ле Бувіє, який викрив у банку фонди, здепоновані на фікційні прізвища повстанців. Поліція уладила погоню та визначила високу нагороду за віднайдення порваного.

Тимчасом Ле Бувіє зателефонував з Єрихону, що він здоровий, є під охороною військової влади та виїздить до Єрусалиму

—o—

СТАНОВИЩЕ ЕГИПЕТСЬКОГО УРЯДУ У СПРАВІ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ.

У звязку з італійськими домаганнями ревізії статуту Суезького каналу египетський міністр закорд. справ Абдуль Фаттаг Еґіє зложив у парляменті заяву у справі відношення Египту до питання Суезького каналу. Він заявив, що в цій справі не було досі ніяких міжнародніх договорів; египетський уряд доложить усіх старань, щоб оборонити всі права Египту до Суезького каналу. Египет буде боронити своїх прав у Суезькім каналі, який перетинає египетську територію та на який египетський уряд дав концесію.

—o—

ФРАНЦІЯ СКРІПЛЮЄ ВІЙСЬКОВУ ЗАЛОГУ В СОМАЛІЇ.

Як подає Авас, пароплави „Сфінкс" та „Шантілі" забирають з Марсею курінь сенегальських стрільців, які мають скріпити залогу франц. Сомалії. З огляду на те оба пароплави відчалять 48 годин пізніше.

—o—

ЛІКВІДАЦІЯ ІНЦИДЕНТУ У МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ.

Як це ми згадували, чехи здерли таблицю з польського консуляту в Моравській Остраві; польський шарже д'аффер зложив у цій справі протест. У висліді цієї інтервенції директор поліції з Моравської Остави прийшов до консуляту і перепросив. Чеська влада веде дальше слідство.

ЗМІНИ В ТУРЕЦЬКОМУ УРЯДІ.

Турецькі міністри освіти й народнього господарства уступили з огляду на лихий стан здоровля. На їх місце прийшли міністри Юцедль та Цакір.

Італійсько-французький конфлікт у найвищій натузі.

Французько-італійські відносини дійшли в останніх кількох днях до небувалого напруження. Нехай що деякі з повідомлень французької преси сильно переборщені, може Мусоліні покищо не думає ставляти Францію та Англію перед доконані факти, може — і цього треба надіятись в інтересі европейського мира — після переборення ріжних більших та менших суперечностей розсварені „латинські посестри“ на ніжім фронті замиряться, але в сучасній сильно наелектризованій атмосфері Европи такі компліканції, як остання італійсько-французька дуже небезпечні для мира та кидають тінь на всі спроби полагнати европейські міждержавні відносини. Італійсько-французький конфлікт ставляє під знаком запиту зокрема спробу англьо-італійського наближення та заходи у справі нормалізації французько-німецьких відносин. Бо хочби на основі лектури німецької преси не може підлягати сумніву, що Німеччина признає цілковито рацію Італії, обстоює італійські кольоніяльні домагання та займає в цій справі взагалі недвозначне становище. Повідомлення „власних кореспондентів“ усяких „ІКЦ-ів“ про розбіжности між італійською та німецькою політикою на ґрунті італійсько-французького спору за кольонії в Африці минаються з правдою.

Але одночасно є правдою, що італійські кольоніяльні домагання, до яких якийсь непередбачливий італійський імперіяліст втягнув навіть острів Корсику, мають як наслідок небувалий в останніх часах підйом французького патріотичного духа та сильний гін до обєднання усіх французьких партій. Щоб паралізувати італійську політику, французи готові тепер піти на найдальші уступки навіть супроти Німеччини. „Тан“ накликує французьку дипльоматію розбити „римсько-берлінську вісь“ на основі полишення Німеччині вільної руки в середущій та східній Европі, зокрема у справі здійснення німецьких плянів на Україні.

Дипльоматична італійсько-французька розгривка довела отже до заістнування такого стану, що зпоза італійських кольоніяльних домагань виринають ще інші важливі проблеми, які можуть причинитись до замирення або до ще більшого загострення італійсько-французької кризи, до змішення старих союзів, або до створення якихось нових. Думаємо, що при жвавім посередництві Англії та Німеччини дійде врешті решт до мирного полагодження італ.-французьк. конфлікту, але характеристичне, що на шляху розвитку цього конфлікту партнери обмінюються — як бачимо з париського „Тану“ — своїми думками також про українську проблему. Не даром пише один з французьких пресових орґанів, що українська проблема як марево зависла над Европою.

800-ТИСЯЧНА НАЦІОНАЛЬНА АРМІЯ ПЕРЕМОЖНО НАСТУПАЄ НА КАТАЛЬОНІЮ.

Закордонна преса стверджує, що теперішня офензива на Катальонію є найбільша від початку еспанської війни. Національне командування зосередило 800.000 війська на 800-кільометровому фронті. У самій офензиві бере участь 200.000 вояків, у тому 25.000 італійців. Метою офензиви є зліквідувати катальонський фронт ще перед приїздом Чемберлена до Риму.

—o—

ВЕЛИКА ПОЗИЧКА ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Голяндські і швайцарські банкирі признали французькому урядові 6 і пів міліярда франків позички на 4 відсотки, платних до 30 років.

—o—

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕҐЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну пре гарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол. матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1825 66-100

— **У довгі зимові вечорі** маєте добру нагоду довести Ваші світлини до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639 —?

— **З Т-ва „Учительська Громада“.** Загальне зібрання відбудеться в понеділок 2. лютого 1939. р. в год. 10-ій у школі Шевченка, Мохнацького 12. **Того самого дня** (а не 3. лютого, як було оголошено в „Українській Школі“) в год. 18-ій конференція україністів в льокалі Т-ва „Рідна Школа“, вул. Сикстуська 46. Обовязкова участь делеґатів і всіх членів львівської філії.

— **Телевізійний радіоконцерт українських пісень і колядок у Берліні.** В пятницю, 23. грудня ц. р. в год. 20.10 сер. евр. часу в телевізійній радіовисильні в Берліні відбувся концерт українських пісень і колядок у виконанні нашої співачки Іванни Синенької-Іваницької. Треба підкреслити, що це перший того роду український концерт та що наша співачка виступила у національному одягу. У програму ввійшли і карпатоукраїнські колядки.

— **Засідання Комісії старої Історії України НТШ** відбудеться у пятницю 30. ц. м., в год. 18-ій у Бібліотеці НТШ з рефератом дир. А. Ґенсьоровського: Корсунянин Настас і перша церковна орґанізація за Володимира Великого.

— **Нову римо-католицьку парохію** у львівській архидієцезії створено з днем 15. ц. м. у Галерчині, пов. Броди. До нової парохії належать такі села: Галерчин, Висоцько, Голосковичі, і Жешовянка з парохії в Поникві; Чехи, Каллубиська і Голешів з парохії в Олеську, Пониква Мала з парохії Броди і Заболотці з парохії в Руді Брідській.

— **Великі обмеження руху у прикордоннім поясі.** Львівський воєвода видав розпорядок про обмеження у прикордоннім поясі в львівськім воєвідстві. На основі цього розпорядку особи, які виїзджають на терен прикордонної смуги повинні мати дозвіл від староства свого постійного місця замешкання. В дозволі староство означує прикордонну місцевість, до якої зацікавлена особа має намір поїхати. Прикордонна смуга обіймає місцевости положені від 2-ох до 6-ох кільометрів від кордону, що їх подрібно вичислює розпорядок львівського воєводи. Особи, які прибувають на терен прикордонної смуги, повинні зголосити свій приїзд до 24-ох годин. У прикордонній смузі заборонений взагалі всякий рух поза оселями від заходу до сходу сонця. Ширина прикордонної дороги устійнена на 10 м. від кордонних стовпів і в цій 10-метровій смузі заборонений взагалі особовий рух.

— **Гостре стріляння** на військовій стрільниці у Замостинові відбудеться в днях 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 21, 23, 25, 26, 28 і 30 січня 1939. р. Прохожі повинні поступати згідно з вказівками військових стеж і не зближатись до загроженої смуги.

— **Зміни на становищах старостів.** Кермаником повітового староства у Долині призначений м-р Франц Кулаковський, заступник начальника суспільно-політичного виділу у станиславівськім воєвідськім уряді. Дотеперішній долинський староста Зиґмунт Шахерський призначений старостою в Берестю над Бугом. Дотеперішній стрийський староста Станислав Гармата призначений начальником виділу у краківськім воєвідськім уряді. На його місце до Стрия прийшов М. Стефаніцький, дотеперішній начальник виділу у воєвідськім уряді в Луцьку.

— **На 6 місяців вязниці** засудив минулого тижня городський суд у Самборі Василя Пилипа з Блажова за те, що він висловився зневажливо про герб Польщі дня 19. листопада ц. р. у громадській канцелярії у присутности солтиса та учителя.

— **Краєва хроніка.** В Милятині Новім згоріли господарські будинки війта збірної громади Яна Стефаніцького. Шкода сягає 1.570 зол. Причина пожежі невідома. — У Стрию згоріло багато меблів у тапіцерській робітні Тайфера при вул. Гловацького ч. 11 і деревний матеріял сусіднього столярського варстату Преса. Шкода дуже велика.

— **Тайна американська організація Ку-Клюкс-Клян,** що в останніх роках не проявляла більшої діяльности, веде тепер на широку мірку вербункову акцію за новими членами. Діяльність Ку-Клюкс-Кляну оживили комуністи своєю рухливістю та велитенськими успіхами між американськими муринами, які працюють здебільша на плянтаціях бавовни то у фабриках полудневих стейтів Злучених Держав. Власники великих плянтацій бавовни і фабриканти, які становлять основну кадру членів Ку-Клюкс-Кляну, сильно затрівожились зростом комунізму між муринами і тепер приступають до протиакції, вербуючи нових членів до Клю-Клюкс-Кляну.

— **Нова велитенська афера у Франції.** Н'а днях французька поліція арештувала директора фільмового концерну „Пате-Кінема“, жида Бернарда Натана за велитенські міліонові зловживання. Афера Б. Натана пригадує своїми розмірами відому аферу жида Ставіського з 1934. р., що довела до крівавих заворушень у Парижі та упадку уряду. Арештований Б. Натан подібно як і Ставіський походить з невеличкого містечка в середущій Европі і придбав у Франції громадянство. Свою фільмову карієру Б. Натан почав від продукції порнографічних фільмів, що їх висвітлював у домах на сходинах підозрілих осіб. В 1926. р. Натан заложив фабрику фільмових копій. Два роки пізніше закупив пакет акцій фільмового т-ва „Пате Кінема“. Від того часу Натан почав жити на широкій стопі, уладжувати бенкети для ріжних достойників і при їх допомозі дуже швидко т-во „Пате Натан“ стало найбільшим фільмовим концерном у Франції. Натанові довинулась нога, бо концерн не виплачував дивіденд акціонарам. Кількох з них внесло позов до суду домагаючись виплати дивіденди. Суд розглянувши справу оголосив банкротство фільмового концерну і наказав арештувати Натана та його спільників. Поліція арештувала крім Натана спільників: Сімона Гірша, грека Йоганідеса, члена торговельного суду Карова та інших аферистів. Слідство виявило, що Натан присвоїв собі 400 міліонів франків з фільмового концерну. Капітал цього концерну у висоті 700 міліонів франків проґайновано. Французька преса пише, що Натан керував 33 товариствами, яких закладовий капітал перевищав міліярд франків. Був власником чотирьох замків та інших маєтків. На обманствах при відкриванні кін заробив Натан зі своїми спільниками 69 міліонів франків. Арештований спільник грек Йоганідес заявив у слідстві, що присвоїв 7 міліонів франків, бо як грецький патріот потребував гроша для пресвітленого Венізельоса. Вдова Венізельоса та його діти, які живуть у Парижі, зізнали, що це неправда. Афера Б. Натана обіймає щораз то ширші кола.

— **500 осіб замерзло** у Злучених Державах підчас двох днів Різдвяних Свят наслідком сильних морозів. Сильні метелиці унеможливили залізничу, автобусову і летунську комунікацію.

— **Дві катастрофи в Італії.** У фабриці пороху недалеко Люкки в Італії дійшло до вибуху підчас якого згинуло три особи. Причина вибуху невідома. Підчас пробних летів над летовищем Ченто Селе коло Риму впав військовий літак і розбився. Летун згинув.

— **Ріжні вісти.** 7. січня відзначує Париж століття фотографії. 100 років тому Араго виголосив в Академії Наук реферат про значення відкриття Даґера і Ніепса. — З початком січня надійде до Франції перша партія літаків типу „Кертис“. — У столиці Ґватемалі є лєдви чотири каварні, що мають дозвіл продавати алкогольні напитки. — В Буенос Айрес спека доходить до 43-ох ступнів Цельзія. — З нагоди приїзду англійського короля до Канади канадійський уряд випустить три серії поштових марок та вибє долар з його портретом.

— У віці понад 100 років живе тепер у Румунії 1.074 осіб, понад 90 років — 8.030 осіб, а понад 80 років — 61.212. Загалом у Румунії живе 19 міліонів мешканців.

— **Кривава трагедія на тлі заздрости.** До помешкання молодого подружжя на передмістю Ліхтенберг у Берліні прийшов на Свят-вечір приятель і вручив кілька святочних подарунків. Опісля нагло витягнув револьвер і зранив смертельно молодого подруга. Його дружина встигла в останній хвилині втекти. Тоді вбивник вистрілом з револьверу відобрав собі життя. Причиною трагедії була хоробливав заздрість приятеля, який довший час безуспішно залицявся до молодої дружини свого приятеля.

— **Землетрус в околиці Риму.** В ночі з 26. на 27. п. м. відчули в Кастель Гандольфо і Рокка ді Папа сильний землетрус, що не заподіяв поважніших шкід.

— **Китицею квітів і концертом** вшанувала столиця Фінляндії 110-ліття найстаршої мешканки Гельсінгфорсу і Фінляндії Марію Андерсен, яка саме на днях скінчила 110 років життя. З цієї нагоди Марія Андерсен дістала безліч побажань з цілого краю. Між іншим побажання склав їй особисто сам президент столиці Фінляндії і передав китицю квітів, а міська рада призначила їй доживотню ренту. В 110-ті роковини уродин Марії Андерсен відвідали її два студентські хори, які відспівали старушці вязанку пісень.

— **Масове затроєння світляним газом.** Підчас Різдвяних Свят затроїлось світляним газом понад 20 недужих у шпиталі „Милосерних Братів" у Празі. Трьох з них уже померло, 19 бореться з життям. Виявилось, що на вулиці біля шпиталю трісла від сильних морозів газова рура і газ дістався до шпиталю.

— **Недуги нашого віку.** В Річмонд у Злучених Державах відбувається конгрес американських лікарів, в якому беруть участь найкращі спеціялісти. Завданням конгресу устійнити напрямні політики уряду, щоб повести енергійну боротьбу зі швидким поширенням умових і нервових недуг.

—Не прогайте нагоди! Треба зараз рішитися і замовити у Видавництві „Діло", Львів, Ринок ч. 10 **найкращий цьогорічний календар-альманах „КРИНИЦЯ"** на 1939 рік. Купіть його а напевне будете вдоволені його пребагатим змістом, веселою інформативною частиною та мистецьким оформленням Святослава Гординського. Найважніше те, що замість дотеперішнього звичайного календаріюм має цьогорічна „Криниця" **записний тижневий КАЛЕНДАР-ТЕРМІНАР**, такий конечний в праці кожного інтелігента. А найважніше таки те, що ціна за цьогорічну „Криницю" не змінена, мимо великих коштів — всього 1.50 золотих. Тому кожний повинен якнайскоріше замовити „Криницю" в нашім видавництві або купити його у найближчій українській книгарні чи у продавця часописів.

З листів до Редакції.

СПРАВА ДИРИГЕНТА „СТРИЙСЬКОГО БОЯНА".

Ми дістали такого листа з просьбою помістити його. В 268. і 280. чч. „Діла" появилися дописи, в яких невірно представлено справу диригента Т-ва „Стрийський Боян". Виділ Т-ва стверджує, що „Стрийський Боян" не пошукує диригента, ані теперішній його диригент не є „принагідний", лише вибраний Заг. Зборами т-ва перший раз 1. 10. 1937 р. та вдруге 8. 12. 1938 р. і є людиною з відповідними на таке становище кваліфікаціями.

За Виділ Т-ва „Стрийський Боян"
[illegible]ишький секретар; Іван Калиняк голова.

—o—

[illegible]осмертні згадки.

[illegible]РА ЗІ СТРУТИНСЬКИХ СОСЕНКО

[illegible] Ксенофонта, пароха Конюх, упоко[illegible] м. у 76. році трудящого життя. Лю[illegible] великих чеснот, була ціле життя вірною [illegible]иною Христа, зразковою дружиною і матір[illegible] 6 дітей, свідомою й гарячою українською патріоткою, опікункою і добродійкою парохіян у Дулібах, Солонці і звиш 30 років у Конюхах. Похорони під проводом 7 священиків і великого здвигу народа відбулися дня 25. ц. м. на місцевий цвинтар. В. Ій П.

Дописи.

СТРИЙ

Клопіт з підшуканням дяка та одночасного музичного провідника Стрийщини. Церковне Братство св. о. Миколая у Стрию рішилось обсадити становище дяка кандидатом, який був би одночасно мистецьким провідником співацько-музичного життя у Стрию. Зі зголошених 40 кандидатів вибрано найбільше кваліфікованого. Запрошено його на тиждень до Стрия, але виявилось, що в одній особі обсадити аж так широкі вимоги, це понад сили одної людини. Треба, щоб Церковне Братство підшукало собі лише доброго дяка, а співацько-музичне життя мусить мати іншого провідника, або і двох, що зуміли би привернути давню добру славу Стрия. Сподіємось, що диригент відновленого „Стрийського Бояна" п. Будзін буде одним з таких, а саме життя висуне другого і третього диригента.

Передсвяточна імпреза в користь українських убогих родин у Стрию, що відбулась 11. п. м. в салі Німецького Н. Дому принесла комітетові допомоги бідним при парохіяльній церкві у Стрию поважну квоту, бо пятьсот золотих. Марійське Т-во Пань, Апостольство молитви, Церковне Братство св. о. Миколая зі своїм провідником о. кан. Гавриїлишином подбали, щоб добірна програма вдоволила учасників та уможливила комітетові прийти з допомогою нашим найбіднішим. Підчас імпрези весь час пригравала дута оркестра з Угерська. Простора саля Німецького Н. Дому ледви могла помістити всіх учасників.

Посвячення прапору Марійської Дружини Пань у Стрию відбулось 22. п. м. Посвячення доконав о. І. Назарко ЧСВВ. зі Львова і виголосив прегарну проповідь, заохочуючи українців Стрия до численної участи в церковних братствах та до відновлення релігійно-морального життя, а Боже провидіння в нагороду дасть нам все те, чого кожний народ потребує. Вірні, які вщерть виповнили церкву, з захопленням вислухали прегарної проповіди.

Інавгурацію „академічних вечорів", що їх зорганізувало Богословське Наукове Т-во зі Львова у Стрию започаткував 25. п. м. проф. д-р К. Чехович рефератом: „Чайковичі, український Люрд". Актуальна тема, легка форма реферату приковала увагу дуже численної публики в салі „Сокола" в Народнім Домі. Майже половина зацікавлених мусіла відійти з нічим, бо не було місця. На прохання громадянства реферат буде повторений для спеціяльно запрошених того самого дня, коли буде виголошений другий реферат про українські стигматички.

РУДЕЧЧИНА.

Іменини Митрополита Шептицького в селі Чайковичах. Село, що від двох років притягає сотні тисяч вірних з приводу появи чудотворного образу Богоматері, святкувало величаво цього року іменини нашого найвищого церковного Митрополита Шептицького. На передодні свята вікна всіх хат були прикрашені образами св. Володимира. Хто зі селян не закупив своєчасно образків, їхав за ними до сусіднього села, бо не хотів залишитись позаду своїми сусідами. Удень іменин, дня 13. грудня п. р. відправив місцевий парох Службу Божу в намірені Митрополита. Простора церква не могла помістити всіх вірних. Богато людей обляглало церкву і вислухало цілого богослуження на дворі. Підчас Служби Божої виголосив глибоко продуману проповідь відомий з красноріччивости парох о. кан. Юрій Кміт, яка ще більше поглибила пошану для Митрополита. День св. Андрея проголошено роковим святом. Ціле село було святочно прибране, селяни стримались від щоденних занять, а руденський ринок світив пустиною, бо ні одна фіра не виїхала на торг. За те відбулися сходини всіх місцевих товариств та установ, на яких обговорено актуальні справи. Чайковецька шляхта дала ще один доказ пошани для заслуг великих людей. Наприкінці слід ствердити, що саме тепер зовсім ожило в селі партійництво і всі організовано взялися до праці. Тому дуже швидко викінчено започаткований минулого року о. паролом, гарний церковний дім з великою салею. При такій поставі шляхти відзначеться мабуть організаторам „шляхти загродової" сягати по душі української шляхти.

ГОРОДЕЧЧИНА.

70-ліття Т-ва „Просвіта" вшанувала читальня „Просвіти" у Вишенці Великій, пов. Городок дня 22. п. м. святочною академією, на яку прибули масово громадяни Вишенки, хоч був сильний мороз з вітром. На обширну програму академії склалась промова, співи читального хору під диригентурою о. дек. Омеляна Радикевича, деклямації, збірна рецитація „Каменярів", національні танки і живий образ. Всі точки програми були бездоганно виконані. Велике враження на присутніх зробила річева промова молодого селянина Івана Миколишина і Петра Завальчака — деклямація Теодора Лемеха. На академії був присутній відпоручник Філії „Просвіти" в Янові — Северин Тулин, який виголосив вступне слово про заслуги „Просвіти" для українського народу. Академію приготовив дуже збайдливо місцевий сотрудник о. Антін Поточняк, який є душею читальні „Просвіти" у Вишенці.

Помeтний.

РАДЕХІВЩИНА.

Ювилейне свято з нагоди 50-ліття священства о. дек. і пароха Івана Хвалики у Хмільні радехівського повіту відбулося 19. грудня п. р. Хоч погода не дописала, бо потиснув сильний мороз і повіяв гострий вітер, до Хмільна зїхалися майже усі оо. конфратри, священики, представники повітових організацій з Радехова і безліч народу з околиці. Священики в процесії прийшли на приходство, щоб завести до церкви о. ювилята. На порозі приходства промовив до о. ювилята один з оо. конфратрів і представник місцевих організацій. В церкві відправив о. ювилят Службу Божу в сослуженні оо. конфратрів. О. дек. Калинівський виголосив гарну проповідь, в якій звернув увагу на завдання і значіння священика і вказав присутнім на заслуги о. ювилята, як священика та громадянина. По Службі Божій о. Ювилят отповив голови. Опісля на приходстві, вітали о. ювилята з 50-літтям священства представники усіх повітових організацій, представники оо. конфратрів від духовенства і вірних та відчитано привіти, м. ін. від Митрополита, який надав о. ювилятові за заслуги право носити фіолетовий пояс і камилавку. Усі промовці вказували на заслуги о. ювилята, як зразкового душпастиря і діяльного громадянина від першого року священства, на усіх місцях душпастирської праці у Стрийщині, в Тухольці, в Радехівщині і т. д. Ювилят належав до основників і діяльних членів суспільних установ і господарських у згаданих місцевостях і повітових осередках. О. ювилят подякував теплими словами присутнім за участь і поділився з присутніми своїми переживаннями у довгім житті. Вкінці слід зазначити, що о. ювилят є передплатником „Діла" від часу, як воно почало йти виходити. Нехай-же о. ювилят живе ще многі літа на славу свого народу.

Учасник.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! — Вчіть неписьменних!

Спорт.

ПЕРШИЙ ЦЬОГОРІЧНИЙ ВИСТУП ГАКІВКАРІВ УКРАЇНИ.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Перші в цьому сезоні гакійові змагання розіграють гакійкарі України з лігової дружиною Чорних. Україна виступить до цих змагань у повному, міжклюбовому складі, значить із братами Дмитром, Печеньком та Марищем.

Ці змагання відбудуться в неділю 1. 1. 1939 на леднику ЛТЛ при вул. Полтовській. Початок змагань у год. 7. вечором.

Театри.

[...]ський Театр.

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „День [без] брехні“.

Субота 31. XII. год. 7.30 веч. „Закоха[на] королева“; год. 11.45 вночі Сильвест[ро]вий [вечір] „Шорше дюше“.

Неділя 1. I. год. 12. вполд. „Польський [фа]ктон“; год. 3.30 попол. „Закохана ко[ро]лева“, год. 7.30 веч. „День без брехні“.

[Теат]р Ріжнородностей.

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „Пан [Ла]берж“.

Субота 31. XII. год. 11.45 вночі „Пані [...]“, Сильвестер.

Неділя 1. I. год. 7.30 веч. „Пан Лямбер[...]“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

[СТ]АРИЙ САМБІР:

[...] XII. Карка з Льолею.

[...] XII. Найкращий чоловік

[...] I. Орфей у пеклі.

[СА]МБІР:

[...] I. Пригода в Чорчі.

[...] I. Карка з Льолею.

[...] Самбора іде театр до Дрогобича.

КІНА.

[А]ПОЛЬО: „Сигнали“.

[А]ТЛЯНТИК: „Медовий місяць“ із [...] Гель.

БАЛТИК: „Пані Валевська“.

ВАНДА: „Жінка над пропастю“, „Фа[...] ч. 13“.

ГРАЖИНА: „Робін Гуд“.

ЕВРОПА: „Невбитне серце“.

[Е]МПІР: Льорель і Гарді як „Альпей[ськ]і осли“.

КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Ан[ту]анета“.

КОПЕРНИК: „Смотрик“.

МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада“.

МЕТРО: „Пан Твардовський“ і дода[ток] „Зачароване королівство“.

МІРАЖ: „Гайді“ з Шерлі Темпль.

МУЗА: „Золотоволоса“.

[М]АКС: „Королева передмістя“, „Алі [Ба]ба і 40 розбійників“.

[П]АЛЯС: „Білий метелик“ із Совею [...].

РАЙ: „Друге молодість“.

РІЯЛЬТО: „Марко Польо“.

РОКСІ: „Професор Вовчур“.

СВІТ: „Пливке золото“, „Моє щастя“ [з] Джіілі.

СВЯТОВІД: „Циганські романси“.

[С]ТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто“ і ре[...] з Фалішевським і Волінським.

[...]ТОН: „Погоня“, „Жертви великого [...]та“.

[У]ТІХА: „Оборонці Ріо Гранде“ та [...]віа.

ХИМЕРА: „Три сільфі“ („Люмзапі [...]бувлус“).

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(ул. Марійська)

„Мексик. Фльорида“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД“:

[ул]. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син) [Па]лестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм“.

[ЛЬ]ВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 30. грудня 1938.

[7].00 Ранішній денник, 7.15 Музика з [...] 8.00 Година господині, 11.57 Сигнал, [...] Полуднева авд. 14.00 Інформацій[...] Газетка в українській мові, 14.10 Му[зика] з пл., 14.30 Виїмки з літератури, [...] Господарські вістки, 14.50 Хлібороб[сь]ка біржа, 14.55 Програма на завтра, [...] Істор. загадка для молоді, 15.20 [Сп]ортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 [П]ополудневий денник, 16.05 Господар[ські] вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 [...] меццосопран у супр. форт., 16.55 [...] гутірка, 17.10 Р. Штравс: Форт. [кон]церт д-моль оп. 15, 17.45 Рік 1938, 17.55 [Ко]нцерт солістів: сопран, форт., 18.30 [...] 19.10 Огляд пісеньок із 1938 ро[ку] [...] муз. авд. орх., сол. 20.35 Веч. [ден]ник, метеор. вістки, спорт, програма [на за]втра, 21.00 „Циклон“ говорена по[вість], 21.15 Симф. концерт, орх., форт., [...] Вілгет про Шопенгавера, 22.45 Му[зика] з пл., 22.55 Інформ. авд. 23.00 Ост. [віс]ти, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 31. грудня 1938.

[7.]00 Ранішній денник, 7.15 Музика з [...] 8.00 Концерт баллад, 8.50 Ранішні [...] 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева ав[д.] [...] у перерві в год. 12.15 Полуднева [...] 13.00 Орх., 14.45 Господарські [вістки], 14.50 Біржа, 14.55 Програма на [завт]ра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Про [...] що мала сім кістоє“, 15.30 Орх., [...] Пополудневий денник, 16.05 Госпо[дарські] вістки, 16.20 Літер. хроніка, 17.35 [...] „Пасевакі“, форт., 18.00 Біжучі [...] з міста та провінції, 18.05 Спорто[ва г]утірка, 18.15 Гутірка зі слухачами.

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ НАЙДЕШЕВШЕ

Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудернички і **французька біжутерія.** — Перфумерія **С. ФЕДЕРА:** Сикстуська 2, філії: Коперника 15 а, Галицька 16.

18.30 Промова воєводи Рачкевича, У читальні на Сильвестра. 19.15 На весело під омелою, розр. концерт: орх., спів; акордеон, скрипка, обой, фагот, форт., 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Циклон“ говорена повість, 21.15 Сильвестровий калейдоскоп: симф. орх., хор, сопран, тенор, форт., скрипка, 23.59 Привіт нового року, 24.05 Танкова музика з пл., 2.00 Закінчення авдиції.

Неділя, 1. січня 1939.

7.20 Оркестра, 8.10 Програма, 8.15 Новорічна хліб. Газета, 8.30 Ранок хлібороба, хл. скринька, хор, 9.25 Шлеський вертеп муз.-словна авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.20 Розр. концерт, орх., солісти, Щепко і Тонько, 14.45 Для дітей: Новорічні витинанки, з муз., 15.10 Новорічна авд., 15.35 Золота книга громад. 16.30 „Жовта шляфміца або колиця на Новий Рік“ ком. опера Фр. Заблоцького, 17.30 Розр. концерт, орх., пісеньки, саксофон, мандоліни, 19.25 Спортова авд., 19.35 Програма на завтра, 19.40 Гостинниця під левом. авд. В. Будзинського, 20.10 Спортові вістки, 20.15 Звук. тижневик, політ. оглял, веч. денник, спорт, програма на завтра, 21.05 „Циклон“ говорена повість, 21.20 Танк. музика, 21.40 Новорічні телеграми, вес. авх. 22.20 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 30. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Квінтет, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 „Дар неба“ комедія Ліліге, БУДАПЕШТ 13.30 20.30 21.00 Орх., 18.30 Форт., 11.20 Хор, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 20.10 Вечір у давньому Відні, 20.55 ОраторіяНіколая, 22.30 Музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. музика, 18.45 Сольо на трамбоні, 22.30 Тріо б-дур Моцарта, КЕНІГСБЕРГ 18.15 Орг. музика, пісні, ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Рамунчо“ муз. ком. Лялло, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.00 „Мінстрелі з Кентокі“ муринська ревія, 21.00 Орх., спів, МІЛЯНО 17.00 18.00 Форт. ресітал Кл. Аро, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 22.45 Розр. і танк. музика, ПРАГА 16.35 Квартет ц-дур Двожака, 18.15 Орх., 20.30 Серенада ес-дур Сука, 21.10 Фільм. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 19.15 Камер. муз., 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 19.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 18.00 19.00 Популярна музика, 21.15 Скрипка, форт.

Субота, 31. грудня 1938.

БЕРЛІН 20.10-24.00 Сильвестрова розр. програма, БІЛГОРОД 20.00 Дуети, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.40 Пісні і поезії, 19.30 Розр. музика, 20.00 24.00 Сильв. програма, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 Новорічна промова мін. Гебельса, 19.25 Військова орх., 21.00 22.00 Пісні, танки, марші, КЕЛЬН 19.30 20.00 21.00 „Італійка з Тиролю“ оп. Целєра, МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Вертер“ оп. Масенета, ПРАГА 19.15 20.00 „На зеленій левадоньці“ оп. Бенеша, 22.00 Кабарет, РАДІО ПАРІ 19.15 Для дітей, 21.15 Пісні без слів Мендельзона, 21.30 Розр. програма, РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 22.00 „І дівоці нели форесті“ оп. Монтанара, СТОКГОЛЬМ 19.30 Популярний концерт, 17.05 Вок. дуети.

Неділя, 1. січня 1939.

БЕРЛІН 12.00 Двацятьсім євр. країн складають новорічні бажання, 18.00 Танк. музика, 19.15 Веселі мельодії, 20.10 21.00 Концерт, орх., сопр., тенор, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, 21.00 Концерт орх. королівської гвардії, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Вок. концерт, 18.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 11.40 Вес. авд., 15.15 Смичк. квартет ц-дур Бетовена, 16.00 Вес. муз. авд., 19.00 20.00 21.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, ГАМБУРГ 19.10 20.00 21.00 „Кармен“ оп. Бізета, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Орх., форт., КЕНІГСБЕРГ 17.30 Камер. твори Моцарта, КОПЕНГАГЕН 20.15 „Фіалка з Монмартру“ оп. Кальмана, ЛЯЙПЦІГ 19.25 Концерт, спр., орг., форт., МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Граф Люксембург“ оп. Легара, ПРАГА 16.45 Вок.-інстр. концерт, 19.00 На нар. ноту, 21.10 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Пісні, 19.15 „Ле фоль журне“ ком. Малоди, 21.30 22.00 23.00 „Чорне доміно“ оп. Обера, РИМ 17.00 Розр. музика, пісеньки, 21.00 22.00 Іт. музика, СТОКГОЛЬМ 17.05 Пісні, 22.15 „Льоенгрін“ оп. Вагнера, ШТРАСБУРГ 22.00 „Паганіні“ оп. Легара (фрагм.), ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пуччіні.

Радіокутик.

ЧЕСЬКА РАДІОФОНІЯ.

Коли відпали Судети, Чехословаччина втратила висильну радіостацію в Моравській Остраві. Чехії лишилися тільки студії, які знаходяться у місті. Тому нашвидко збудовано розсильник в силі 0,5 кв., який урухомлено вже 15. листопада. У Моравщині на горі Прадіна заінсталюють нову висильну станцію в силі 100 кв. Цілковите закінчення та урухомлення цієї станції передбачають на листопад 1939 р. Замість радіовисильні у Кошицях, яка перейшла до Мадярщини, діятиме в найкоротшому часі провізорична радіостанція в силі 1,5 кв. На майбутнє ця висильна станція буде значно зміцнена та має обслужити східну частину краю.

РАДІОФОНІЧНИЙ ДОГОВІР БЕРЛІН-РИМ.

В рамцях культурного порозуміння між Берліном та Римом, заключено договір у силу якого німецьке радіо надаватиме кожного першого та другого вівтірка у місяці музику для Італії. Італія знову подаватиме музичні авдиції для Німеччини у 3-ій та 4-ий вівторок кожного місяця. Аматори італійської музики у Німеччині дуже задоволені щораз тіснішою культурною співпрацею між обома державами.

СЛУХОВИЩЕ НА ПУБЛИЧНУ ПРОДАЖ

Американське радіофонічне тов. ББК видало зі своїх студій дуже цікаве поетичне слуховище п. н. „Летунський напад“. Це слуховище мають награти на кружках до публичної продажі. Награння охоплює три двохсторонні кружки. Темою слуховища є доля спокійного прикордонного села, яке дегустувало собі погроми летунського нападу.

БІРЖА

Львів, 29. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·42—88·95 Доляри америк. 5·28·00—5·2[...] Доляри канад. 5·22·50—5·20·00. Фльорени гол. 288·34—286·60. Франки фр. 13·99—13·89 Франки шв. 11[...]60—11[...]80. Фунти анг. 24·75—24·29. Гульдени данц. 10[...]25—99·75 Корони чеськ. 10·75—10·40 Корони дун. 110·45—109·60 Корони норв. 12[...]33—128·[...]5 Корони шв. 127·39—126·40 Ліри італ. 18·10—17·[...]0 Марки фінлян. 10·92—10·70 Марки нім. срібні 88·0[...]—85·00. Тель-Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·13—65·38 3 інв. 1 сер. 86·00 серія 93·50 2 сер. 85·[...]0. серія 6 1·60 5. конвер 69·00. 4 прем. дол. 42·75 [...] консолід. 66·00—66·75

Акції.

Банк Польський 139·5, Цукор 37·00 Вугіль 14·50—35·00, Ліьпол 94·75—9[...]·00 Островець 67·25, Стараховичі 46·75.

Тенденція вдержана

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ.

Львів, дня 29. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·90 зол.
молоко	17—18 сот.
1 кг. яєць	1·85—1·90 зол.

Тенденція на масло зниж[к]ова, на молоко слаба, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

Замість повідомлень про своє вінчання складають І. К. з Черкасів і Т. Л. Ковальська 20 зол. на „Рідну Школу“.

Головна Управа Рідної Школи у Львові розписує оцим конкурс на учителя (льку) руханки в гімназіях Рідної Школи. Подання з відповідними залучниками пересилати до Головної Управи Р. Ш. Львів, Сикстуська 46 до 15. січня 1939 р. 3067

КУПНО — ПРОДАЖ

КОЦИ бельські, білостоцькі, англійські пльди, Ванк, пл. Марійська 6. 3007 2-4

ЯКЩО ГУМОВИЙ ПОЯС „ЛЯСТЕКС“, ТО ТІЛЬКИ У ВІДОМІМ САЛЬОНІ КОРСЕТІВ ПІЗЕНА, ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4. На час інвентарної продажі 10% опусту. 3011 2-2

ВЗУТТЯ — найкращий дарунок на ялинку з магазину **Й. ШТРАССЕР** (передше Краус) Галицька 15 **(подвір'я).** 3060 3-10

ФЛЯНЕЛЕВІ сорочки мужеські спеціяльних гатунків і хорів 4.90, 5.90 а теж всяке білля жіноче і мужеське на зиму тільки з фабрики білля „АСТРА“, Львів, Сикстуська 2. 2290 3-3

НАУКА

ВПИСИ на пів[р]ічний курс крою і шиття, домашнього господарства, білизнярства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва. Оплата знижена. Подробиці, Сташіца 8, бічна Хоружинки. 2993 5-10

МЕШКАННЯ

ГАРНА, сонішна, дуже тепла кімната з видом на Бернардинську площу до винайму від 1-го. Пл. Бернардинська 2 II п. 3055 2-3

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

ДЕРЖАВНИЙ урядовець з вищою освітою на заході Польщі, кавалір, 40 літ, бажає оженитись. Зголошення до „Діла“ під „137613“. 3063 1-1

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ЗГОДА, ШАТИННЮ, прошу написати особистий лист. 3066 1-2

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2964a 5—1[...]

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

УРОЛЬОГ

Д-р Богдан Макарушка

спеціяліст недуг нирок і мочевоплід[них] органів

Львів, ул. Руська ч. 16, І. п.

орд. від 3—6. — Тел. 108-86.

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друк[и] і книжки до вжитку ча[...] сописів

якими кожне видавництво послугуєт[ь]ся можна купити в Адміністрації „Ді[ла]“ Львів, Ринок 10. Для провінції звисила[є]мо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 гр. 8 [...]

Gazetowa książka nadawcza

оправлена (120 карток) зол. [...]

оправлена (200 карток) зол. [...]

Książka rozsyłkowa

на 480 почт. урядів зол. [...]

на 900 почт. урядів зол. [...]

Прикраси на ялин[ку]

поруча[є]

ВАШЕ [...]

ГАЛИЦЬКА І [...]

ГУРТ І ДЕ[...]

Шукаєте меш[кання?]

Найдете його [...] зовсім відповід[...] оголошення до [...]

[Red]aktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło“, Lw[ów]
[Ред]актори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, [...]